

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26 серпня 2016 р.

№23-ріш

Справа №1-26.213/6-2016

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №1-26.213/6-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції обласним комунальним підприємством «Миколаївоблтеплоенерго», код ЄДРПОУ 31319242 (юридична адреса: 54034, м. Миколаїв, вул. Миколаївська, 5А) (надалі – ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», Підприємство, ОКП «МОТЕ», Теплопостачальна організація, Відповідач),

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення, територіальне відділення) від 22.02.2016 №6-р за результатами розгляду заяв розпочато розгляд справи №1-26.213/6-2016 у зв'язку з наявністю в діях ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду заяв та звернень громадян-мешканців багатоквартирних будинків міста Миколаєва, які знаходяться за адресами:

- вул. Генерала Карпенка, 2/1 (колективна заява громадян від 25.12.2015);
- вул. Лазурна, 38 (колективна заява від 26.01.2016);
- вул. Червоних Майовщиків, 17 (колективна заява громадян від 10.02.2016);
- вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95 (колективне звернення громадян від 16.02.2016);
- звернення депутата Миколаївської міської ради Філевського Р.М. від 19.02.2016 щодо розгляду обставин, наведених у колективному зверненні мешканців будинку за адресою: вул. Набережна 27, м. Миколаїв.

Також, керуючись пунктом 19 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299, (із змінами та доповненнями), Відділенням до

матеріалів справи були долучені звернення та заяви, які надходили на адресу територіального відділення у ході розгляду справи:

- звернення гр. («інформація з обмеженим доступом») від 02.03.2016., яка мешкає за адресою: («інформація з обмеженим доступом»);
- звернення депутата Миколаївської міської ради Філевського Р.М. від 04.03.2016 щодо розгляду обставин, зазначених у колективних зверненнях мешканців будинків за адресами: м. Миколаїв, вул. Крилова, 29 та м. Миколаїв, вул. Крилова, 21;
- звернення гр. («інформація з обмеженим доступом») від 04.03.2016 №140-Б-07/21, яка мешкає за адресою: («інформація з обмеженим доступом»);
- вул. Велика Морська, 20 (колективне звернення громадян від 14.03.2016);
- вул. Потьомкінська, 81/83 (заява гр. («інформація з обмеженим доступом») від 19.04.2016).

У наведених зверненнях повідомляється про порушення прав та законних інтересів громадян при наданні їм послуг з централізованого опалення з боку ОКП «Миколаївоблтеплоенерго».

Обласне комунальне підприємство «Миколаївоблтеплоенерго» (54034, м. Миколаїв, вул. Миколаївська, 5А, код ЄДРПОУ 31319242) є юридичною особою, що засновано на спільній власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області і перебуває в управлінні Миколаївської обласної державної адміністрації відповідно до рішення Миколаївської обласної ради від 26.10.2000 №16 «Про управління майном спільної власності територіальних громад Миколаївської області».

Підприємство діє на підставі Статуту, затвердженого виконавчим комітетом Миколаївської міської ради від 15.11.2006, із змінами та доповненнями.

ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» здійснює діяльність по транспортуванню теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (надалі – НКРКП) №041940 від 07.12.2012; виробництво теплової енергії на підставі ліцензії НКРКП №041939 від 07.12.2012 та постачання теплової енергії на підставі ліцензії НКРКП №041941 від 07.12.2012.

Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг №277 від 10.08.2012, затверджені Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами. Пунктом 2.1.1. Ліцензійних умов передбачено перебування у власності або користуванні ліцензіата магістральних або місцевих (розподільчих) теплових мереж, які забезпечують транспортування теплової енергії. Пунктом 2.1.3. Ліцензійних умов визначено, що провадження господарської діяльності з транспортування теплової енергії можливе лише на території, де розташовані магістральні та місцеві (розподільчі) теплові мережі, що перебувають у власності чи користуванні ліцензіата.

Частина четверта статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (зі змінами, внесеними 10.04.2014) встановлює, що виконавцем послуг з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності *є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).*

Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» **житлово-комунальні послуги** – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Згідно статті 13 цього ж Закону, за функціональним призначенням **централізоване опалення** віднесено до **комунальних послуг**.

Отже, Підприємство надає житлово-комунальні послуги, а саме є виконавцем послуг з централізованого опалення.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2002 року за №317/6605, Відділенням було проведено дослідження становища ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» на ринку надання житлово-комунальних послуг, а саме - *комунальних послуг з централізованого опалення населенню міста Миколаєва Миколаївської області у 2015 році та протягом поточного періоду 2016 року.*

Відповідно до пункту 5.1. Методики **товарні межі ринку** визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

За визначенням термінів, наведених у статті 1 Закону України „Про теплопостачання”:

- **постачання теплової енергії** (теплопостачання) – це господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам *за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору;*

- **система централізованого теплопостачання** - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-централізованого теплопостачання;

- **теплоносії** - рідка або газоподібна речовина, що циркулює у трубах або каналах і передає теплову енергію в системах теплопостачання, опалення, вентиляції та технологічних установках.

За визначенням термінів, наведених у пункті 2 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 (далі – Правила надання послуг з централізованого опалення, Правила №630), **централізоване опалення** – послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.

Таким чином, товарними межами ринку, який досліджується, є комунальні **послуги з централізованого опалення.**

Територіальні межі ринку певного товару відповідно до пункту 6.1. Методики визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої **споживач** може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Споживачами послуг ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» є, зокрема, фізичні особи, які отримують послуги з централізованого опалення від даного Підприємства внаслідок того, що системи теплозабезпечення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до теплових мереж Підприємства.

Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території

відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у *межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування)*. Прокладення ж інших теплових мереж – поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.

Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого опалення є територія в межах міста Миколаєва Миколаївської області, де розташовані мережі, що належать або використовуються (експлуатуються) ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» для надання послуг з централізованого опалення абонентам (споживачам) Підприємства.

Відповідно до пункту 7.1. Методики **часові межі ринку** визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою. Часовими межами даного ринку визначено: **2015 рік та поточний період 2016 року**, оскільки за цей період часу структура даного ринку суттєво не змінювалася.

Бар'єрами для вступу на даний ринок потенційних конкурентів є, зокрема: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого опалення; адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами.

Отже, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», **ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» є таким, що у 2015 році та поточному періоді 2016 року у територіальних межах міста Миколаєва Миколаївської області, де розташовані мережі, що належать або використовуються (експлуатуються) ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення населенню, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента.**

Як зазначено вище, правові відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною або юридичною особою, яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, регулюються, зокрема, Законом України «Про житлово-комунальні послуги», Законом України «Про теплопостачання», Правилами надання послуг з централізованого опалення, Правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, затвердженими наказом Міністерства палива та енергетики України від 14.02.2007 №71 (надалі – Правила експлуатації теплових мереж, Правила №71), Правилами користування тепловою енергією, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 №1198 (надалі – Правила користування тепловою енергією, Правила №1198).

Відповідно до термінів, наведених у статті 1 Закону України «Про теплопостачання», яким врегульовано відносини, що виникають у зв'язку з виробництвом, транспортуванням, постачанням і використанням теплової енергії, державним наглядом (контролем) у сфері теплопостачання, експлуатацією теплоенергетичного обладнання та виконанням робіт на об'єктах у сфері теплопостачання суб'єктами господарської діяльності незалежно від форми власності:

- система автономного теплопостачання – внутрішньобудинкова система опалення, яка використовується для теплозабезпечення окремого багатоквартирного будинку;

- споживач теплової енергії – фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору;

- тепла енергія – товарна продукція, що виробляється на об'єктах сфери теплопостачання для опалення, підігріву питної води, інших господарських і технологічних потреб споживачів, призначена для купівлі-продажу.

Згідно термінів, визначених пунктом 3 Правил №1198:

- межа експлуатаційної відповідальності – межа розподілу теплової мережі **за ознакою договірних зобов'язань з експлуатації та утримання тих чи інших її ділянок або елементів**, яка встановлюється за згодою сторін між теплопостачальною організацією та споживачем;

- межа продажу теплової енергії – сукупність точок теплової мережі, обладнаних вузлом обліку, на основі показів якого проводяться розрахунки за спожиту теплову енергію, або точка розподілу, визначена в договорі у разі відсутності такого вузла;

- самовільне втручання в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання – **будь-яка зміна проектного рішення теплопостачання об'єкта**, виконана споживачем або будь-якою іншою організацією **без погодження з теплопостачальною організацією**;

- тепловикористальне обладнання – комплекс пристроїв, які використовують теплову енергію для опалення, вентиляції, гарячого водопостачання і технологічних потреб;

- **якість теплопостачання** – сукупність термодинамічних, гідравлічних показників та кількісних параметрів теплоносія для задоволення потреб споживача згідно з умовами укладеного договору.

Пунктом 20 Правил №1198 визначено, що облік обсягу споживання теплової енергії і параметрів теплоносія, ведеться **на межі балансової належності теплових мереж теплопостачальної організації та споживача або за домовленістю сторін в іншому місці**.

Відповідно до положень пункту 41 Правил №1198 **споживач несе відповідальність за технічний стан, обслуговування та експлуатацію системи теплоспоживання, що перебуває у межах його балансової належності (експлуатаційної відповідальності)**.

Крім того, до обов'язку споживача послуг з централізованого опалення, зокрема належить:

- оплачувати послуги в установлені договором строки;
- **забезпечувати доступ до мережі, арматури, квартирних засобів обліку, розподільчих систем представника виконавця за наявності в нього відповідного посвідчення:**

для ліквідації аварій - цілодобово;

для встановлення і заміни санітарно-технічного та інженерного обладнання, проведення технічного і профілактичного огляду, зняття контрольних показників квартирних засобів обліку - згідно з умовами договору;

- забезпечувати цілісність квартирних засобів обліку та не втручатися в їх роботу;

- виконувати інші обов'язки відповідно до законодавства.

Відповідно до пункту 23 Правил №1198, розрахунки за спожиту теплову енергію здійснюються на межі продажу, яка є межею балансової належності (відповідальності), відповідно до договору на підставі показів вузла обліку згідно з діючими тарифами (цінами), затвердженими в установленому порядку.

Враховуючи вищенаведені положення законодавства, **споживач теплової енергії несе відповідальність за технічний стан, обслуговування та експлуатацію системи теплоспоживання, що перебуває у межах його балансової належності (експлуатаційної відповідальності)**. Відповідно до положень Порядку формування

тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України №869 від 01.06.2011, витрати з технічного обслуговування **внутрішньобудинкових систем** гарячого і холодного водопостачання, водовідведення, **централізованого опалення** і зливової каналізації **відносять до витрат, які понесені виконавцями послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.**

Згідно пункту 13 зазначеного Порядку, **внутрішньобудинковою системою** гарячого, холодного водопостачання та **централізованого опалення** є **система від зовнішньої стіни будинку (крім транзитних трубопроводів) до першої запірної арматури на відгалуженні від стояка або (у разі її відсутності) трійника (врізки) включно, що знаходиться у квартирі споживача (житлового приміщення у гуртожитку), нежитлового приміщення у житловому будинку (гуртожитку).**

Відповідно до термінів, зазначених у статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», **внутрішньобудинкові системи** – мережі, арматура на них, прилади та обладнання, **засоби обліку та регулювання споживання житлово-комунальних послуг, які знаходяться в межах будинку, споруди.**

При цьому **точкою розподілу** є місце передачі послуги від однієї особи до іншої, **облаштоване засобами обліку та регулювання.**

Цією ж статтею Закону визначено, що балансоутримувач будинку, споруди, житлового комплексу або комплексу будинків і споруд (далі - балансоутримувач) - власник або юридична особа, яка за договором з власником утримує на балансі відповідне майно, а також веде бухгалтерську, статистичну та іншу передбачену законодавством звітність, здійснює розрахунки коштів, необхідних для своєчасного проведення капітального і поточного ремонтів та утримання, а також **забезпечує управління цим майном і несе відповідальність за його експлуатацію згідно з законом.**

Статтею 24 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до обов'язків балансоутримувача, зокрема, належить забезпечити належні експлуатацію та утримання майна, що перебуває на його балансі.

Положеннями статті 13 Закону визначено, що до послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, зокрема, належить обслуговування внутрішньобудинкових мереж.

Таким чином, обслуговування та експлуатацію внутрішньобудинкових систем централізованого опалення здійснює відповідний виконавець послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій або ж їх власник. Засоби обліку та регулювання споживання житлово-комунальних послуг, які знаходяться в межах будинку, споруди належать до внутрішньобудинкових систем централізованого опалення, а отже перебувають на балансі (в експлуатації) виконавців послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій. У зв'язку з цим, правовий обов'язок та відповідальність за належну експлуатацію зазначених мереж покладено саме на суб'єктів господарювання, які надають послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій. Водночас, як вже було зазначено послуги з централізованого опалення надаються виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання. Зазначене має бути враховане при врегулюванні взаємовідносин, які виникають між виконавцем послуг з централізованого опалення, їх споживачем та балансоутримувачем внутрішньобудинкових систем опалення.

Як з'ясовано Відділенням, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» протягом опалювального періоду 2015-2016 років вчиняв дії, спрямовані на втручання у роботу внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, а саме - здійснював відкриття запірних вентилів (кранів) на повну, які знаходяться на вводах у внутрішньобудинкові мережі теплопостачання з подальшим їх опломбуванням, за інформацією, повідомленою заявниками, це призводить до зростання фінансових витрат на оплату послуг з

централізованого опалення, у зв'язку з оплатою вимушено спожитих обсягів теплової енергії.

З метою з'ясування правових підстав вчинення Підприємством таких дій, Відділенням на його адресу було надіслано вимогу про надання інформації від 15.01.2016 №1-292/80-41.

Підприємство, відповідно до листа від 28.01.2016 №301/02, обґрунтовує вжиття таких заходів вимогами до безпечної, надійної та економічної експлуатації теплових мереж, систем опалення, які встановлено Правилами експлуатації теплових мереж.

ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» зазначає, що згідно пункту 6.4.1. Правил №71, **експлуатацію теплових пунктів, трубопроводів, систем теплоспоживання та їх регулювання, повинна здійснювати житлово-експлуатаційна організація, як балансоутримувач будинкової системи.** Відповідно до положень пункту 5.2.3. Правил, без спеціально підготовленого персоналу **заборонено експлуатацію теплових установок і мереж.** Також, Підприємство наголошує, що згідно пункту 11 Правил користування тепловою енергією, **забороняється самовільне втручання в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання, а згідно з пунктом 12.11. ДБН В.2.5.-39.2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі і споруди. Теплові мережі» забороняється регулювання подачі теплоносія запірною арматурою.**

Цим же листом Підприємство повідомляє, що положеннями укладених з мешканцями багатоквартирних будинків договорів про надання послуг з централізованого опалення, **не передбачено будь-яке їх втручання у роботу системи опалення.**

Крім того, Підприємство зазначає, що згідно пункту 5.2.7. Правил №71, балансоутримувач **повинен забезпечити виконання вимог теплопостачальної організації.** Згідно з пунктом 6.3.5. цих Правил ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», як організація, яка експлуатує теплові мережі, **здійснює контроль за дотриманням режимів споживання теплової енергії.**

ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» також повідомляє, що внаслідок несанкціонованого втручання в роботу систем опалення з перекриттям запірних вентилів, (кранів) **суттєво погіршується якість опалення з припиненням циркуляції теплоносія по окремим стоякам, а це призводить до погіршення якості надання послуг з централізованого опалення та надходження на адресу Підприємства відповідних скарг громадян.** Зокрема, Підприємством зазначено, що в поточному опалювальному періоді за адресами житлових будинків: вул. Космонавтів, 126/2, 134, 136, 146В, вул. Привільна, 43А, вул. Васляєва, 4А, вул. Бутоми, 2Б було зафіксовано суттєве погіршення якості послуг з централізованого опалення, яке пов'язане із втручанням сторонніх осіб у роботу централізованої системи опалення.

Відділенням були проаналізовані відповідні пояснення Підприємства та встановлено наступне.

Пунктом 12 Правил №630 передбачено, що у разі встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії, споживач оплачує послуги згідно з їх показаннями пропорційно опалюваній площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу) за умови здійснення власником, балансоутримувачем будинку та/або виконавцем заходів з утеплення місць загального користування будинку.

У разі нездійснення таких заходів споживач не сплачує за опалення місць загального користування будинку.

Відповідно до положень пункту 14 Правил №630 показання будинкових засобів обліку знімаються представником виконавця один раз на місяць у присутності постачальника та представника споживачів.

Показання квартирних засобів обліку знімаються споживачем щомісяця.

Положеннями пункту 31 Правил №630 визначено, що виконавець має право: **вимагати від споживача дотримання нормативно-правових актів у сфері житлово-**

комунальних послуг; доступу, у тому числі несанкціонованого, в приміщення споживача для ліквідації аварій відповідно до встановленого законом порядку.

Згідно підпункту 1 пункту 32 Правил №630 виконавець зобов'язаний своєчасно надавати споживачу **послуги в установлених обсягах, належної якості, безпечні для його життя, здоров'я та які не спричиняють шкоди його майну, відповідно до вимог законодавства та цих Правил.**

Відповідно до інформації, наданої ОКП «МОТЕ» листом від 12.05.2016 1548/07, більшість систем опалення житлових будинків запроектовано та введено в експлуатацію згідно з діючими на той час СНиП «Отопление, вентиляция и кондиционирование» (СНиП II-33-75, СНиП 2.04.05-86, СНиП 2.04.05-91) за схемою опалення з трубопроводами, обладнанням та арматурою на них для так званого квазістаціонарного гідравлічного режиму роботи системи з циркуляцією в системі незмінної (розрахункової) кількості теплоносія **та якісним регулюванням на джерелі тепла.** Як зазначає Підприємство, **регулювання обсягів теплопостачання за такою схемою здійснюється не споживачем, а теплопостачальною організацією шляхом збільшення температури теплоносія в подавальному трубопроводі системи теплопостачання при зниженні температури зовнішнього повітря.**

Пунктом 5.1.1. Правил технічної експлуатації теплових мереж, передбачено, що організація експлуатації теплових установок та мереж, їх ремонтів, налагодження і випробувань здійснюється відповідно до вимог нормативних документів і повинна забезпечувати дотримання встановлених показників (температурних графіків, тиску та витрат теплоносія тощо), надійність і економічність роботи устаткування, охорону праці відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці, пожежну та техногенну безпеку відповідно до чинних нормативних документів.

Основою для відпуску тепла для двотрубних водяних теплових мереж є графік центрального якісного регулювання, про що зазначено у пункті 6.3.78 Правил експлуатації теплових мереж.

Відповідно до пункту 36 Правил користування тепловою енергією теплопостачальна організація, зокрема, зобов'язується забезпечувати протягом обумовленого в договорі часу безперервне постачання теплової енергії (за винятком нормативно встановлених перерв), **підтримувати параметри теплоносія, що подається з колекторів джерела теплової енергії, на вході в теплову мережу споживача теплової енергії відповідно до температурного графіка теплової мережі, не допускаючи відхилення параметрів, визначених договором.**

Згідно пункту 32 Правил №630 виконавець послуг з централізованого опалення зобов'язаний, у тому числі своєчасно надавати споживачу **послуги в установлених обсягах, належної якості, безпечні для його життя, здоров'я та які не спричиняють шкоди його майну, відповідно до вимог законодавства та цих Правил.**

Таким чином, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» зобов'язано контролювати параметри теплового носія, який постачається по теплових мережах, з метою забезпечення кінцевих споживачів послугами належної якості.

Як з'ясовано в ході розгляду справи, ОКП «МОТЕ», на виконання вимог Правил користування тепловою енергією у частині приєднання споживача до системи теплопостачання, реконструкції або розширення системи теплоспоживання чи збільшення обсягів споживання теплової енергії, здійснює видачу технічних умов на розроблення проектної документації з встановлення загальнобудинкових приладів обліку теплової енергії та відповідне її погодження.

Відділенням були проаналізовані пояснення Підприємства щодо опломбування теплових засувки за адресами будинків, які ОКП «МОТЕ» (лист від 28.01.2016 №301/02) наводить, як приклади, що відображають наслідки незаконного втручання сторонніх осіб у систему централізованого опалення.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 ОКП «МОТЕ» надало матеріали, які підтверджують надходження на його адресу звернень щодо незадовільної якості послуг мешканців будинків за адресами: вул. Космонавтів, 126/2; вул. Космонавтів, 146В; вул. Бутоми, 2Б; вул. Васляєва, 4А. У своїх зверненнях споживачі повідомляють про невідповідність температури у їх помешканнях нормативним значенням.

Також, ОКП «МОТЕ» було надано Акти-претензії за адресами інших багатоквартирних будинків міста Миколаєва, які складені працівниками Підприємства при огляді систем опалення будинків. Так, у Акті-претензії від 06.01.2015 (вул. Привільна, 43А) зазначено, що коли задвижки на приладі обліку відкриті на 100% батареї у помешканні споживача нагріваються.

Згідно інформації відображеної у Акті-претензії від 13.01.2016 за адресою: вул. Космонавтів, 134, кв. 105, прилади опалення у помешканні прогріваються досить слабо та забезпечують температуру в діапазоні $+16^{\circ}\text{C}$ $+17^{\circ}\text{C}$. Також, в акті споживачем-мешканцем будинку зазначено, що відповідальна за тепловий лічильник особа прикручує теплові задвижки лічильника, у зв'язку з чим, до його помешкання не доходить тепловий носій.

Крім того, цим же листом Підприємством було надано звернення відповідно до якого споживач, який мешкає за адресою: («інформація з обмеженим доступом»), скаржиться ОКП «МОТЕ» (лист від 03.02.2016) на незадовільну якість послуг. Споживач повідомляє, що тепловий носій який постачає до будинку не забезпечує прогрівання його квартири у відповідності до нормативних показників та просить Підприємство збільшити подачу тепла на будинок. У відповідь на вказане звернення Підприємство лише повідомило споживача про відсутність підстав для проведення перерахунку.

За результатами аналізу технічної документації, Відділенням з'ясовано, що наприклад, загальнобудинковий прилад обліку теплової енергії за адресою: м. Миколаїв, вул. Космонавтів, 126/2 (1 під'їзд) було встановлено за рахунок ОКП «МОТЕ». Проект розроблявся ТОВ «Компанія Укренергосервіс» у відповідності до Технічних умов №7547/05 від 20.10.2015. Положеннями проекту та технічних умов не передбачено вимог, рекомендацій чи пропозицій щодо обладнання системи централізованого опалення будинку засобами регулювання.

Враховуючи вищенаведені обставини, Відділення приходить до висновку, що існуючі системи централізованого опалення встановлені у вказаних будинках не забезпечують раціональне споживання мешканцями будинків послуг з централізованого опалення. ОКП «МОТЕ» при видачі технічних умов на встановлення засобів обліку теплової енергії не враховуються положення щодо необхідності встановлення засобів регулювання, які б дозволи налагодити коректну роботи системи опалення.

1. За результатами розгляду колективної заяви від 25.12.2015 мешканців багатоквартирного будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Ген. Карпенка, 2/1, Відділенням встановлено наступне.

Листом від 28.01.2016 №301/02, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» повідомило про те, що внутрішньобудинкова система опалення з засувками, лічильником теплової енергії в одному із житлових будинків заявників (м. Миколаїв, вул. Генерала Карпенка, 2/1) перебуває на балансі ЖКП ММР «Бриз».

За інформацією, наведеною ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» листом від 28.01.2016 №301/02 взаємовідносини між ним та балансоутримувачем будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Ген. Карпенка, 2/1 врегульовано Правилами експлуатації теплових мереж.

Листом від 18.05.2016 №1594/07 ОКП «МОТЕ» також повідомляє, що Підприємство постачає теплоносій до точки розподілу, за іншу частину тепломережі відповідає сам балансоутримувач, взаємовідносини з яким врегульовано Законом України

«Про житлово-комунальні послуги», Правилами утримання житлових будинків та Правилами експлуатації теплових мереж.

При цьому Підприємством не було надано жодних договорів, які б засвідчували врегулювання взаємовідносин між ним та балансоутримувачами багатоквартирних будинків міста Миколаєва, зокрема ЖКП «ММР «Бриз» з приводу використання та обслуговування внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення. Таким чином, правові відносини між зазначеними суб'єктами господарювання не врегульовано жодним договором.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 Підприємство надало на адресу Відділення копії звернень мешканців вищенаведеного будинку на незадовільну якість послуг з централізованого опалення. Так, відповідно до колективної заяви від 29.10.2015 мешканці багатоквартирного будинку за адресою: вул. Ген. Карпенко, 2/1, повідомляють Підприємство про відсутність теплопостачання в окремих помешканнях з 14.10.2015.

У відповідь на вказане звернення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» повідомило мешканців, що для виконання умов договорів, а саме – підтримання температури повітря у приміщеннях квартир не нижче $+18^{\circ}\text{C}$, у теплі періоди року котельні знижують температуру теплоносія до можливості роботи котлогенераторів та переходу у періоди значного потепління до, так званого, режиму роботи «пропусками» - короткочасними зупинками котлогенераторів без зупинки насосів. Такі режими забезпечують у помешканнях підтримання внутрішнього повітря вимогам санітарних норм і саме так, як зазначає ОКП «МОТЕ», здійснювалось **теплопостачання будинку за вищенаведеною адресою**. Цим же листом Підприємство повідомило мешканців, що, згідно проведеного обстеження 03.11.2015, температура внутрішнього повітря у опалювальних приміщеннях становила $+18^{\circ}\text{C}$ $+23^{\circ}\text{C}$, у зв'язку з чим, споживачам було відмовлено у проведенні перерахунків за надані послуги з централізованого опалення.

Крім того, Підприємство повідомляє про надходження на його адресу усних звернень мешканців зазначеного будинку на незадовільну якість послуг з централізованого опалення, а саме, згідно витягів із журналу реєстрації скарг: 11.11.2015 №883/07 на адресу ОКП «МОТЕ» звернулась гр. («інформація з обмеженим доступом»), яка мешкає у квартирі 77, повідомивши про непрацюючий тепловий стояк у її помешканні.

Виходячи з наведеного, ОКП «МОТЕ» здійснює регулювання якісних параметрів послуг з централізованого опалення, які надаються споживачам вказаного багатоквартирного будинку за допомогою корегування роботи обладнання, встановленого на котельні.

Відповідно до інформації, наданої, зокрема, листом від 28.01.2016 №301/02, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» обумовлює необхідність опломбування, у будинках, обладнаних загальнобудинковими приладами обліку теплової енергії, засувки (вентелів) на теплових вводах та приладах обліку – запобігання зниження якості послуг з централізованого опалення.

Листом від 31.03.2016 вих. №286 житлово-комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Бриз» (надалі – ЖКП ММР «Бриз») було повідомлено про вчинення дій Теплопостачальною організацією, спрямованих на опломбування теплових вентилів. Так, ЖКП ММР «Бриз» повідомляє про надходження на його адресу листа від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» (вих. №669/07 від 22.02.2016) відповідно до змісту якого Теплопостачальна організація, посилаючись на положення статті 25 Закону України «Про теплопостачання» та пункт 31 Правил експлуатації теплових мереж, **вимагає надати доступ її представникам до теплових пунктів житлових будинків для зняття показів приладів обліку теплової енергії з перевіркою їх коректної роботи та відкриття засувки з їх опломбуванням**.

Крім того, цим листом ЖКП ММР «Бриз» було надано копію листа ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» (23.11.2015 №8251/07) до Департаменту житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради (надалі – Департамент ЖКГ), відповідно якого Підприємство звертається з проханням до Департаменту ЖКГ зобов'язати житлові організації надати доступ до приладів обліку з метою їх опломбування.

ЖКП ММР «Бриз» також зазначило, що ініціатором опломбування теплових вентилів, було саме ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», яким і проводилось відповідне опломбування. Згідно інформації, яка надана ЖКП ММР «Бриз», Теплопостачальна організація здійснила у період з жовтня 2015 року по лютий 2016 року опломбування теплових вентилів **у 106 багатоквартирних будинках, в яких встановлено прилади обліку.** ЖКП ММР «Бриз» були надані копії Актів та фотокопії пломб, які підтверджують проведення саме ОКП «МОТЕ» опломбування теплових вентилів. При цьому слід зазначити, що виходячи з наданої ЖКП ММР «Бриз» інформації, опломбування теплових вентилів здійснювалось ОКП «МОТЕ» **лише у багатоквартирних будинках, в яких встановлено загальнобудинкові прилади обліку.** Так, у будинку за адресою: **м. Миколаїв, вул. Ген. Карпенка, 2/1** опломбування було здійснено Підприємством **15.12.2015.**

Також, ЖКП ММР «Бриз» повідомило територіальне відділення, що на його адресу від мешканців багатоквартирних будинків (**м. Миколаїв, вул. Генерала Карпенка, 2/1; м. Миколаїв, вул. Лазурна, 38; м. Миколаїв, вул. Червоних Майовщиків, 17**), розгляд колективних заяв (звернень), яких здійснюється територіальним відділенням, не надходили будь-які скарги чи звернення з приводу незадовільної роботи системи централізованого опалення.

Крім того, Відділенням з'ясовано, що на адресу ЖКП ММР «Бриз» від мешканців будинків, в яких було здійснено опломбування надходили скарги та звернення вже після проведення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» зазначених дій.

Так, у будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Дачна, 13, теплові вентиля були опломбовані **12.01.2016**, а вже **25.01.2016** реєстраційний індекс: Л-394-1/3 на адресу Виконавчого комітету Миколаївської міської ради надійшло звернення від мешканки цього будинку щодо неякісного надання послуг з централізованого опалення.

В будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Крилова, 40, Теплопостачальною організацією було здійснено опломбування теплових вентилів **26.01.2016**, разом з тим, **08.02.2016** до ЖКП ММР «Бриз» звернулись мешканці вказаного будинку зі скаргою на незадовільну якість послуг з централізованого опалення.

Враховуючи зазначене, належна якість послуг з централізованого опалення не залежить лише від здійснення теплопостачальною організацією заходів, спрямованих на опломбування теплових засувки (вентилів).

Крім того Відділенням були проаналізовані обставини, пов'язані з регулюванням ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» параметрів якості теплової енергії, що постачається споживачам мешканцям зазначеного будинку.

Так, відповідно до відомостей споживання теплової енергії за вищенаведеним багатоквартирним будинком, які надані ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» листом від 18.05.2016 №1594/07 споживання становило:

- у листопаді 2015 року – 94,461 Гкал;
- у грудні 2015 року – 116,255 Гкал;
- у січні 2016 року, тобто після здійснення опломбування – 144,422 Гкал;
- у лютому 2016 року – 71,638 Гкал;
- у березні 2016 року – 97,403 Гкал.

Отже, у січня 2016 року за вищенаведеним будинком спостерігається різке підвищення витрат споживання теплової енергії. Відсутність обладнання, яке дозволяє здійснювати регулювання подачі теплового носія до внутрішньобудинкових мереж

опалення може призводити до подачі ОКП «МОТЕ» теплового носія кількісні та якісні параметри якого не задовольнятимуть вимоги споживачів, які пов'язані з раціональним використання теплової енергії.

Як встановлено Відділенням, загальнобудинковий лічильник теплової енергії у вказаному будинку було встановлено мешканцями будинку з метою економії теплового носія, який постачається ОКП «Миколаївоблтеплоенерго». При цьому, як повідомляє ОКП «МОТЕ» листом від 12.05.2016 №1548/07, прилади обліку теплової енергії приймаються в експлуатацію після перевірки їх відповідності проекту за виданими технічними умовами. Технічними умовами Підприємства для встановлення приладів обліку на існуючих системах опалення багатоквартирних житлових будинків не передбачено вимог щодо обладнання для регулювання обсягів тепло споживання з причини того, що встановлення таких засобів регулювання можливо за умови зміни схеми опалення та проведення робіт з реконструкції системи опалення. Виходячи з наведеного, Відділення приходить до висновку, що система централізованого опалення будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Ген. Карпенко, 2/1 не обладнана жодними регулювальними приладами. Зазначена не дозволяє відповідальним за теплове господарство особам, а саме – працівникам ЖКП ММР «Бриз» здійснювати регулювання подачі теплового носія залежно від погодних умов, яке б забезпечило раціональне та економне використання теплової енергії. Крім того, така ситуація призводить до позбавлення можливості здійснити регулювання системи опалення при відхиленні якісних та кількісних параметрів теплового носія: температури, тиску, об'єму води, що у свою чергу дозволяє Теплопостачальній організації здійснювати фактично **безконтрольне** постачання теплової енергії.

2. Аналогічні обставини були встановлені Відділенням і під час дослідження обставин іншого колективного звернення (від 26.01.2016 №140-В-07/02). Так, мешканцями багатоквартирного будинку за адресою: вул. Лазурна, 38 повідомлено, що в 2015 році ними було встановлено загальнобудинковий прилад обліку теплової енергії. В грудні 2015 року працівниками Підприємства були опломбовані теплові задвижки, внаслідок чого мешканці були позбавлені можливості регулювати споживання теплової енергії.

За інформацією, наданою балансоутримуючою організацією, теплові задвижки були опломбовані ОКП «МОТЕ» у вказаному будинку **23.12.2015, однак пломба була зірвана мешканцями будинку.**

Як з'ясовано Відділенням, мешканцями будинку роботи із встановлення приладу обліку теплової енергії були замовлені у ПП «Спецмонтаж-М», яке і звернулось на адресу ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» за видачею відповідних технічних умов.

Технічні умови від 26.05.2015 №4244/05 не містять жодних вимог щодо встановлення будь-яких приладів регулювання. Однак, пунктом 3 зазначених технічних умов визначено ряд вимог, які мають бути передбачені проектом. Згідно підпункту 3.7. в разі відсутності **системи автоматичного погодного управління в залежності від температури зовнішнього повітря, можливість та місце для встановлення такої системи та відповідного обладнання в майбутньому.**

Отже, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» не висувало конкретних вимог щодо необхідності встановлення засобів регулювання, а враховуючи, що прилад обліку був прийнятий до експлуатації, система централізованого обладнання функціонує відповідно до визначених проектом показників теплового навантаження та без відповідних приладів регулювання.

При цьому, слід відмітити зміну параметрів теплового носія, зафіксованих тепловим лічильником, після здійснення Підприємством опломбування теплових вентилів. Відповідно до даних Відомості обліку за період з 11.12.2015 по 10.01.2016 **спостерігається різке збільшення об'ємів витрат теплоносія.**

Дані витрат теплоносія за 22.12.2015 становили: в подавальному трубопроводі – 146,4 тонни, в зворотному – 145,2 тонни. При цьому, температура теплового носія в подавальному трубопроводі ставила 46,37°C, за добу було спожиту 1,26 Гкал.

Натомість вже 23.12.2015 витрати теплоносія в подавальному трубопроводі склали – 149 тонн, в зворотному – 147,7 тонна, температура зросла до 47,24°C, в споживання до 1,34 Гкал.

Згідно даних за 18.12.2015, обсяг споживання теплової енергії становив 1,92 Гкал, при цьому температура в подавальному трубопроводі становила 56,56°C, об'єм теплового носія, що подався у систему склав 140,3 тонн. При цьому 10.01.2016, тобто вже після здійснення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» заходів з опломбування при аналогічній температурі теплового носія (56,54°C), об'єм теплового носія становив 147,3 тонни (тобто на 7,3 тонни більше), а споживання теплової енергії склало 1,98 Гкал (що на 0,06 Гкал більше).

Таким чином, зазначені відомості засвідчують, що якісні та кількісні параметри теплового носія, який подається до внутрішньобудинкових мереж будинку, залежить від параметрів відпуску теплової енергії на котельнях ОКП «МОТЕ». Балансоутримувачі внутрішньобудинкових мереж тепlopостачання не мають можливості коригувати роботу системи опалення з метою забезпечення економного використання теплової енергії.

3. За результатами аналізу обставин, зазначених у Колективній заяві мешканців багатоквартирного будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Червоних Майовщиків, 17, який також перебуває на балансі ЖКП ММР «Бриз», Відділенням з'ясовано наступне.

За вказаною адресою, а саме у II та III під'їзді, мешканцями будинку за власний рахунок було встановлено загальнобудинковий лічильник теплової енергії.

Опломбування теплових засувок було здійснено у вказаному будинку 13.01.2016.

Відповідно до Протоколу загальних зборів №1 від 14.01.2016 мешканці будинку вирішили, що дії ОКП «МОТЕ» з опломбування теплових запірних вентилів є незаконним, у зв'язку з чим, було вирішено зірвати відповідні пломби.

Виходячи з матеріалів заяви та інформації, яка надана ОКП «МОТЕ», а саме – не передбачення у технічних умовах вимог щодо обладнання внутрішньобудинкових мереж засобами регулювання, Відділенням приходить до висновку, що відповідальні за експлуатацію теплових мереж у вищенаведеному будинку особи не мають можливість регулювати подачу теплового носія. Як з'ясовано Відділенням, за вищенаведеною адресою мешканці будинку, до моменту опломбування, мали можливість самостійно здійснювати регулювання споживання теплової енергії шляхом прикручування запірних вентилів. При цьому у своїй заяві мешканці наголошують на тому, що лічильник встановлювався ними саме з метою – економії та контролю за споживанням теплової енергії.

У ході здійснення збору доказів у справі, Відділенням було з'ясовано, що у I під'їзді зазначеного будинку приладу обліку теплової енергії було встановлено ОКП «МОТЕ».

Технічними умовами №6301/05 від 03.08.2015 на встановлення приладів обліку теплової енергії також не передбачено жодних вимог щодо обладнання системи опалення засобами регулювання теплової енергії.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 Підприємство надало на адресу Відділення копії проекту, розробленого відповідно до зазначених технічних умов.

Система опалення будівлі підключена до теплових мереж, змонтована та експлуатується згідно проекту, виконаного відповідно до норм та правил, та передбачає **необхідні прилади та пристрої контролю і регулювання**, про що зазначено у розділі 2.2. Характеристика об'єкту Робочого проекту. Натомість Відділенням, за результатами аналізу змісту цього проекту, не було виявлено заходів та вимог, які передбачали б встановлення будь-яких регулюючих приладів.

Зазначені обставини підтверджують, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» не зазначало жодних вимог щодо необхідності встановлення регулюючих приладів на внутрішньобудинковій мережі теплопостачання при видачі технічних умов на встановлення приладів обліку теплової енергії.

4. За результатами розгляду звернення депутата Миколаївської міської ради Філевського Р.М. від 04.03.2016р. щодо розгляду обставин, зазначених у колективних зверненнях мешканців будинків за адресами: м. Миколаїв, вул. Крилова, 29 та м. Миколаїв, вул. Крилова, 21, Відділенням з'ясовано наступне.

Гр. («інформація з обмеженим доступом»), яка мешкає у багатоквартирному будинку за адресою: («інформація з обмеженим доступом»), згідно Протоколу надання пояснень від 26.04.2016, було зазначено, що за рішенням мешканців будинків, послуги з розробки проектної документації та виконання робіт із встановлення загальнобудинкового приладу обліку теплової енергії було замовлено в спеціалізованій організації – ДП ТОВ «К. Укренергосервіс М». Зазначений суб'єкт господарювання звертався до теплопостачальної організації – ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» за видачею технічних умов, розробляв та погоджував проект на встановлення комерційного вузла обліку теплової енергії.

Відділенням було проаналізовано надані заявником Робочий проект обладнання комерційного вузла обліку теплової енергії за адресою багатоквартирного будинку: м. Миколаїв, вул. Крилова, 21 та Технічні умови від 07.09.2009 №5258/07, згідно яких розроблявся вказаний проект, та встановлено наступне.

Технічні умови, які були видані ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» на проектування вузла обліку в багатоквартирному будинку ДП ТОВ «К. Укренергосервіс М», не містять жодних вимог або ж рекомендацій щодо необхідності встановлення засобів регулювання теплового носія залежно від погодних умов або ж зміни технологічних параметрів теплового носія.

Робочий проект на встановлення засобу обліку, який був розроблений відповідно до вищенаведених технічних умов, також не містить заходів щодо встановлення спеціалізованих засобів регулювання. Крім того, заходи по енергозбереженню, відображені в проекті, також не містить положень щодо встановлення засобів регулювання. Даний проект був погоджений ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» 14.09.2009.

У ході аналізу Робочого проекту обладнання вузла обліку теплової енергії будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Крилова, 21 (надалі – Робочий проект) та звітів споживання теплової енергії, Відділенням було з'ясовано наступне.

Згідно положень пункту 1.2. Робочого проекту метою встановлення вузла обліку теплоспоживання є впорядкування розрахунків, фінансових взаємовідносин між теплопостачальною організацією та споживачем теплової енергії, **а також контроль за тепловими режимами системи опалення.**

Відповідно до даних, зазначених у пункті 1.4. Робочого проекту, максимальні витрати мережевої води на опалення складають 2,69 куб. м/год.

Відповідно до інформації, наданої ЖКП ММР «Бриз» (лист від 31.03.2016 №286), відкриття та опломбування теплових вентилів (арматури) у будинку за вищенаведеною адресою було здійснено ОКП «МОТЕ» **03.02.2016**. При цьому слід, зазначити, що, виходячи з даних звіту споживання теплової енергії з 19.01.2016 по 21.02.2016, у вказаному багатоквартирному будинку, саме з 03.02.2016 (дати опломбування), спостерігається значне підвищення витрат теплоносія. Так, станом на 02.02.2016 цей показник в подавальному трубопроводі становив 79,3 куб. м на добу, а станом на 04.02.2016 – 152,5 куб. м на добу. При цьому слід, зазначити, що температура теплового носія станом на 02.02.2016 склала 53,01°C, а станом на 04.02.2016 знизилась до 51,23°C, при тому, що обсяг подачі теплового носія зріс на 73,2 куб. м. Крім того, слід зазначити, що обсяг витрат теплового носія, який було зафіксовано станом на 04.02.2016, становив

152,5 куб. м на добу, тобто 6,35 куб. м на год., що перевищує максимальне значення витрат мережевої води (2,69 куб. м на год.), визначеної Робочим проектом. Обсяг споживання теплової енергії станом на 04.02.2016 зріс на 0,22 Гкал у порівнянні з обсягом, який визначено станом на 02.02.2016. Наведені обставини можуть свідчити про невідповідність параметрів теплового носія, який подається до системи опалення будинку за адресою: вул. Крилова, 21, параметрам, визначеним проектом на встановлення засобу обліку теплової енергії, що у свою чергу призводить до збільшення обсягів споживання теплової енергії мешканцями будинку.

Відповідно до пояснень, наданих гр. («інформація з обмеженим доступом») (Протокол від 26.04.2016) після опломбування ОКП «МОТЕ» теплових задвижок, у період сприятливих погодних умов (теплої погоди), у квартирах будинку було жарко, внаслідок чого мешканці змушені були відкривати квартирки вікон та обігрівати повітря на вулиці, що не призводило до раціонального та економного використання теплової енергії.

Листом від 06.06.2016 вх. №140-03/269 мешканці вищенаведеного будинку повідомляють територіальне відділення про ущемлення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» їх інтересів, яке пов'язано із збільшенням сум оплати за послуги з централізованого опалення. Зазначене лише підтверджує, що дії Підприємства, які полягають в опломбуванні теплових задвижок, в умовах функціонування системи опалення без відповідних засобів регулювання, надає ОКП «МОТЕ» можливість постачати ресурс, який не відповідатиме параметрам якості та не забезпечуватиме раціональне використання теплової енергії.

5. Аналогічна ситуація простежувалась протягом опалювального сезону 2015-2016 років і у багатоквартирному будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Крилова 29. Опломбування теплових засувок в якому було здійснено ОКП «МОТЕ» 13.01.2016.

Проектом на встановлення приладу обліку теплової енергії у будинку за вищенаведеною адресою, який розроблявся ТОВ «Енерго-Техком», не передбачено вимог щодо встановлення засобів регулювання.

Листом від 06.06.2016 вх. №140-03/270 мешканці зазначеного багатоквартирного будинку повідомляють про значене збільшення споживання теплової енергії у січні 2016 року (до 35,510 Гкал) у порівнянні з груднем 2015 року (21,605 Гкал).

Водночас, ОКП «МОТЕ», повідомляючи, що заходи з вимушеного опломбування теплових засувок спрямовані на підвищення якості послуг з централізованого опалення, зазначає про надходження на його адресу скарги гр. («інформація з обмеженим доступом») на не працюючий стояк 12.01.2016 №1003/07.

Однак, Відділення зауважує, що дане звернення на незадовільну якість послуг з централізованого опалення надійшло лише від одного споживача, який мешкає у цьому будинку, а це підтверджує, що за відсутності засобів регулювання неможливо виконати налагодження системи централізованого опалення, яке б забезпечило надання послуг відповідної якості та економне використання теплової енергії.

6. Схожі за своїм змістом обставини були встановлені територіальним відділенням і у ході розгляду Колективного звернення від 16.02.2016 мешканців багатоквартирного будинку за адресою: вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95.

Мешканці зазначених будинків інформують територіальне відділення про оплату послуг з централізованого опалення за завищеними тарифами, що стало можливим внаслідок вчинення ОКП «МОТЕ» дій, пов'язаних з опломбуванням.

Відділенням було з'ясовано, що зазначений будинок перебуває на балансі ТОВ «Центральний 1».

Листом від 28.03.2016 ТОВ «Центральний-1» повідомляє Відділення про опломбування ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» теплових вентилів в 3 багатоквартирних будинках, зокрема і в будинках, в яких проживають заявники: м. Миколаїв,

вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95. Цим же листом ТОВ «Центральний 1» повідомляє про здійснення опломбування саме ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» та надає копію листа, що надійшов на його адресу від Теплопостачальної організації з вимогою забезпечити належний доступ до теплових пунктів багатоквартирних будинків.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» повідомило територіальне відділення про надходження на його адресу колективного звернення мешканців зазначених будинків, в якому вони вказують про вимушене споживання теплової енергії, яке призводить до завищення оплати вартості послуг з централізованого опалення. На вказане звернення Підприємство листом від 22.02.2016 надало відповідь одному із мешканців будинку за адресою: вул. Потьомкінська, 95, кв. 27, в якій вказує, що на протязі останніх двох сезонів **несанкціоноване втручання** мешканців будинків **(вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95)** в роботу будинкових систем опалення з прикриттям засувки на вузлі обліку теплової енергії, з метою зниження обсягів теплоспоживання, призводило до суттєвого погіршення якості опалення з припиненням циркуляції теплоносія по окремим стоякам, у зв'язку з цим, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» **вимушено здійснювати заходи з примусового відкриття засувки та їх опломбування для попередження випадків зниження якості теплопостачання.**

Крім того, Підприємство повідомляє територіальне відділення про надходження на його адресу 08.01.2015, у телефонному режимі, звернення від мешканців квартир за адресою: («інформація з обмеженим доступом»), в якому останні зазначають про відсутність тепла по одному із стояків системи централізованого опалення.

Листом від 18.05.2016 №1594/07 ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» надало на адресу Відділення пояснення згідно яких, Підприємство **опломбовувало засувки на вузлі обліку теплової енергії в житлових будинках (вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95) не лише протягом опалювального періоду 2015-2016 років, але й протягом опалювальних сезонів 2013-2014 та 2014-2015 роках з причини суттєвого зниження якості опалення в помешканнях (квартирах) споживачів внаслідок прикриття засувки на приладі обліку.**

Згідно Протоколу надання пояснень від 26.04.2016, споживачі послуг з централізованого опалення-мешканці вищенаведених будинків: гр. («інформація з обмеженим доступом»), яка мешкає у будинку («інформація з обмеженим доступом») та гр. («інформація з обмеженим доступом») – («інформація з обмеженим доступом») повідомили територіальне відділення про встановлення у 2011 році загальнобудинкового приладу обліку теплової енергії за рахунок мешканців будинків. Також мешканці повідомляють, що, за відомою ними інформацією, з боку ОКП «МОТЕ» при встановленні приладу обліку, не висувалось жодних вимог щодо системи опалення зазначених будинків в цілому. При цьому, з 2011 року мешканці будинків звертаються на адресу Підприємства з приводу незадовільної якості послуг. На такі звернення Підприємство повідомляє, що у системі опалення будинків **відсутня регульовальна арматура, що призводить до неможливості забезпечити належне функціонування системи.**

На запитання щодо наслідків вчинення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» дій, які полягають в опломбуванні теплових задвижок, зазначені громадяни повідомили наступне:

«За сприятливих погодних умов (при температурі вище +12 +13 градусів) мешканці будинків були позбавлені можливості регулювання внаслідок чого, в окремих квартирах спостерігалось дискомфортне підвищення температури (температура досягала понад +27 градусів), в той же час в інших квартирах на інших стояках систем опалення температура сягала нижче +16+18 градусів. Тобто, така ситуація підтверджує, що система опалення неналагоджена належним чином» (мовою оригіналу).

Також зазначеними особами на адресу Відділення було надано лист-відповідь ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» від 14.02.2013 №К-26/07 на звернення гр. («інформація з

обмеженим доступом»)) («інформація з обмеженим доступом»)) **щодо незадовільної якості опалення.** Цим листом Підприємство повідомляє, що в будинках вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95 єдина система опалення з верхнім розгалуженням та одним приладом обліку. У цьому ж листі ОКП «МОТЕ» зазначає: *«...на системе отсутствует регулирующая арматура, что делает невозможным выполнять наладку отопления и регулирование отпуска тепла как на дома, так и отдельные подъезды. Установлено, что ухудшение качества отопления происходит только в периоды вмешательства в работу системы отопления ответственного по прибору учета тепла (жильца кв. 13 жилого дома Инженерная, 13), который с целью экономии прикрытием задвижек на приборе снижает количество поступающего теплоносителя на систему отопления ниже проектных значений на 30-50%»* (мова оригіналу).

Цим же листом Підприємство повідомляє про відкриття арматури на вузлі обліку та її опломбування, а також нормалізацію роботи системи опалення та надання ЖЕКу приписів з переліком робіт, спрямованих на поліпшення роботи системи опалення.

Також Відділення з'ясовано, що листом від 22.02.2013 ОКП «МОТЕ» повідомляє гр. («інформація з обмеженим доступом»), про погіршення якості наданих послуг у зв'язку з аналогічними обставинами та зазначає, що з метою недопущення власної бездіяльності (що заборонено вимогами пункту 31 Правил користування тепловою енергією), Підприємство змушене здійснювати заходи з примусового відкриття та опломбування засувки.

Враховуючи вищенаведене, у будинках за адресами: м. Миколаїв. вул. Інженерна, 13 та вул. Потьомкінська, 95, протягом опалювальних сезонів 2013-2014 років, 2014-2015 років та 2015-2016 років спостерігається зниження якісних параметрів наданих ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» послуг з централізованого опалення. У зв'язку з чим, Підприємством було опломбовано задвижки на вузлі обліку теплової енергії, що у свою чергу, за інформацією мешканців будинків, призвело до підвищення обсягів споживання теплової енергії. Враховуючи пояснення, надані мешканцями зазначених багатоквартирних будинків на адресу Відділення, опломбування теплових задвижок не сприяло суттєвому поліпшенню якості наданих послуг, а лише викликало ситуацію, за якої в одних помешканнях (квартирах) будинків спостерігається суттєве підвищення температури повітря, що призводить до надмірного споживання теплової енергії, в той час, як в інших – температури сягає нижче 16-18 град. С. Також мешканці повідомляють територіальне відділення про суттєве підвищення вартості наданих послуг, у зв'язку з підвищенням обсягів споживання теплової енергії після здійснення опломбування Підприємством теплових задвижок. Таким чином, існуюче функціонування системи опалення не дозволяє здійснювати контроль за якісними та кількісними параметрами теплового носія, який подається ОКП «МОТЕ», що у свої чергу не сприяє ефективному налагодженню роботи системи централізованого опалення. Така ситуація призводить до створення умов, за яких Теплопостачальна організація має можливість постачати теплову енергію кількісні та якісні параметри якої можуть не забезпечувати споживачів послугами належної якості, а збільшувати кількісні показники споживання, що у свою чергу призводить до підвищення оплати за надані послуги.

7. За результатами розгляду звернення депутата Миколаївської міської ради Філевського Р.М. від 19.02.2016 щодо дослідження обставин, наведених у колективному зверненні мешканців будинку за адресою: вул. Набережна 27, м. Миколаїв, Відділенням встановлено наступне.

Влітку 2015 року мешканцями багатоквартирного будинку за вищенаведеною адресою було прийнято рішення про встановлення загальнобудинкового приладу обліку, при цьому, стимулом понесення витрат мешканців зазначеного багатоквартирного будинку на встановлення такого приладу слугувала можливість зниження витрат на оплату послуг з централізованого опалення, економне та заощадливе використання

теплового носія. **Однак, ОКП «МОТЕ» у лютому 2016 року опломбувало теплові вентиля у багатоквартирному будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Набережна, 27, що призвело до позбавлення можливості економного використання теплової енергії.**

Мешканцями цього будинку, з метою належного обслуговування теплового лічильника, в особі гр. («інформація з обмеженим доступом») було укладено з ТОВ «Миколаївтепломонтаж» договір №16/9 від 16.09.2015. Пунктом 2 Договору визначений порядок проведення технічного обслуговування приладу обліку, який, зокрема, включає здійснення аналізу роботи системи обліку теплопостачання та розробку заходів з енергозбереження.

Відповідно до інформації, зазначеної у Колективному зверненні мешканців вказаного будинку, у жовтні 2015 року, під час перевірки роботи теплотічильника, ТОВ «Миколаївтепломонтаж» було повідомлено мешканців про перевищення параметрів теплового носія (води) у порівнянні з показниками, визначеними проектною документацією. **У зв'язку з цим, потік теплового носія було зменшено запірною арматурою.**

Споживачі послуг з централізованого опалення не мали іншої можливості відрегулювати потік теплового носія відповідно до параметрів, зазначених у проектній документації, **окрім регулювання його подачі запірною арматурою.**

У ході дослідження зазначених обставин, Відділенням було проаналізовано звіти добового тепло споживання зазначеного будинку та з'ясовано наступне.

Технічні умови №5860/05 на проектування установки засобу обліку теплової енергії за адресою багатоквартирного будинку: м. Миколаїв, вул. Набережна, 27, були видані ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» 20.07.2015, за зверненням ТОВ «Миколаївтепломонтаж». Пунктами 3-5 зазначених Технічних умов визначені якісні параметри теплоносія загальнобудинкової системи опалення будинку (температура, тиск, теплове навантаження).

Робочий проект на встановлення приладу обліку розроблявся ТОВ «Миколаївтепломонтаж» (НН.201507.27-ПД).

При цьому відповідно до пункту 1.1. Проекту: *«исходными данными для проектирования являются технические условия, выданные ОКП «Николаевоблтеплоэнерго».*

Проект выполнен в соответствии с «Правилами технической эксплуатации тепловых установок и сетей», «Правилами пользования тепловой энергии», ДБН В.2.5-67:2013, ДБН В.2.5-39:2008, «Техническим регламентом требований к средствам измерительной техники». Требованиями и рекомендациями завода-изготовителя» (мовою оригіналу).

Відповідно до Робочого проекту об'єм витрат теплоносія складає: в подавальному трубопроводі – 7,53 куб. м на год.; в зворотному – 7,41 куб. м за год. Витрати теплоносія 7242,45 кг на год.

При цьому слід зазначити, що відповідно до даних Звіту про добові параметри теплопостачання за 11.10.2015р.-22.10.2015р. об'єм витрат теплового носія за 14.10.2015 становив:

- у подавальному трубопроводі – 213,19 куб. м, тобто 8,88 куб. м за год., що на 17,92% більше показників, визначених проектом;
- у зворотному трубопроводі – 214,51 куб. м, тобто 8,94 куб. м за год., що на 20,65% вище проектних значень.

За 18.10.2015 зазначені показники об'єму витрат теплового носія становили:

- у подавальному трубопроводі – 231,34 куб. м, тобто 9,63 куб. м за год., що на 27,89%, вище проектних показників;
- у зворотному трубопроводі – 181,99 куб. м, тобто 7,58 куб. м за год., що на 2,29% перевищує проектні значення.

Зазначені показники підтверджують, що параметри теплового носія не відповідають проектним значенням існуючої системи опалення. Слід наголосити, що за 14.10.2015 було спожито 1,017 Гкал, аналогічний обсяг споживання (1,023 Гкал) спостерігався 04.12.2015, тобто вже у зимовий період часу, при цьому приладом обліку було зафіксовано значно менші об'єми витрат теплового носія (123,15 куб. м, тобто 5,13 куб. м за год.), які не перевищували проектних значень.

Вищенаведені обставини підтверджують, що відповідальні за стан та регулювання внутрішньобудинкової теплової мережі особи не мають можливості здійснити налагодження роботи системи централізованого опалення будинку (вул. Набережна, 27) навіть за умови невідповідності параметрів теплового носія. При існуючій системі опалення будинку кількісні та якісні параметри теплового носія цілком залежать від параметрів, визначених ОКП «МОТЕ».

Листом від 28.03.2016 ТОВ ЖЕК «Забота» було повідомлено територіальне відділення про опломбування ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» вентилів та кранів на вузлах обліку теплової енергії. ТОВ ЖЕК «Забота» було надано лист ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» №667/07 від 22.02.2016, відповідно до змісту якого Теплопостачальна організація, посилаючись на положення статті 25 Закону України «Про теплопостачання» та пункт 31 Правил експлуатації теплових мереж, **вимагає надати доступ її представникам до теплових пунктів житлових будинків для зняття показів приладів обліку теплової енергії з перевіркою їх коректної роботи та відкриття засувки з їх опломбуванням.**

Відповідно до інформації, зазначеної в листі, ТОВ ЖЕК «Забота», з метою належного функціонування системи опалення, протягом 12-15 жовтня 2015 року у багатоквартирних будинках відкрило вентиля теплових вузлів обліку тепла. ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» під час перевірки правильності роботи теплових лічильників, контролю за параметрами теплоносія були опломбовані вентиля та крани на вузлах обліку теплової енергії. Як повідомляє ТОВ ЖЕК «Забота», такі дії здійснювались ОКП «МОТЕ» у грудні 2015 року та січні-лютому 2016 року. При цьому, ТОВ ЖЕК «Забота» зазначає, що доступ ОКП «МОТЕ» до теплових лічильників, надавався з метою контролю за показниками теплових лічильників, перевірки правильності їх роботи, контролю за параметрами теплоносія, який подається у житловий будинок. Опломбування проводилось без участі представника балансоутримувача, а інформація щодо актів та пломб, які встановлені Теплопостачальною організацією, у підприємства відсутня.

Вищенаведеним листом ТОВ ЖЕК «Забота» надало інформацію щодо будинків, у яких ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» було здійснено опломбування теплових вентилів (кранів). За результатами аналізу, Відділенням з'ясовано, що опломбування вентилів було здійснено ОКП «МОТЕ» лише у 7 багатоквартирних будинках, які перебувають на балансі ТОВ ЖЕК «Забота», при цьому підприємством, за інформацією Відділення, обслуговується значно більший житловий фонд та, як випливає з наданої інформації, опломбування вентилів здійснювалось ОКП «МОТЕ» лише **у будинках, в яких встановлені загальнобудинкові лічильники теплової енергії.**

Крім того, ТОВ ЖЕК «Забота» повідомляє, що як до проведення робіт з опломбування теплових вентилів ОКП «МОТЕ» у багатоквартирних будинках, в яких встановлені лічильники теплової енергії, так і після, до ТОВ ЖЕК «Забота» від мешканців таких будинків не надходило будь-яких звернень та скарг щодо незадовільної якості послуг з централізованого опалення.

Водночас, ОКП «МОТЕ» листом від 12.05.2016 №1548/07 було надано інформацію про надходження звернень від мешканців будинку за адресою: вул. Набережна, 27, про незадовільну якість послуг з централізованого опалення.

22.01.2016 в усному порядку на адресу Підприємства звернулась гр. («інформація з обмеженим доступом»), що мешкає у («інформація з обмеженим доступом»), зі скаргою

(реєстр. №1050/07) на незадовільну якість послуг з централізованого опалення (+17°C в кухні). З цією ж проблемою вказана особа зверталась на адресу Підприємства 29.01.2016 (реєстр. №1092/07). Крім того, Підприємство повідомило про надходження аналогічного звернення 11.02.2015 від мешканця квартири 44 цього ж будинку.

Водночас Відділення наголошує, що зазначені звернення за вищенаведеним будинком не носять масовий характер, що у свою підтверджує, що внаслідок відсутності приладів регулювання тепловий режим у різних помешкання (квартирах) будинку може відрізнятись.

8. Досліджуючи обставини, про які вказує у своєму зверненні гр. («інформація з обмеженим доступом») від 02.03.2016, яка мешкає за адресою: («інформація з обмеженим доступом»), Відділенням з'ясовано наступне.

У своєму зверненні на адресу Відділення гр. («інформація з обмеженим доступом») повідомляє територіальне відділення про значене підвищення вартості послуг з централізованого опалення в січні 2016 року. При цьому, як встановлено Відділенням у ході розгляду справи, опломбування теплових вентилів за адресою багатоквартирного будинку: м. Миколаїв, вул. 12 Повздовжня, 47А, **відбулось 13.01.2016**. Тобто, зазначені обставини підтверджують, що вчинення дій з опломбування призводить до підвищення вартості послуг з централізованого опалення.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 ОКП «МОТЕ» надало на адресу Відділення технічні умови №3193/07 від 23.04.2015 на проектування вузла обліку теплової енергії, які були видані ТОВ «Миколаївтепломонтаж». Положеннями технічних не передбачено будь-які вимоги або ж рекомендації щодо встановлення додаткового обладнання, необхідного для забезпечення регулювання системи опалення житлового будинку.

За результатами дослідження відповідності параметрів теплової системи, зазначених у вищенаведених технічних умовах, у порівнянні з фактичними параметрами теплового носія, відображеними у Звітах про добові параметри теплопостачання, Відділенням встановлено наступне.

Технічні умови, а саме пункт 4, передбачають, що теплове навантаження на опалення житлового будинку становить **0,18656 Гкал/год**.

Відповідно до Звіту про добові параметри теплопостачання за 15.12.2015-20.01.2016, за 04.01.2016, тобто до моменту опломбування, споживання теплової енергії склало 6,437 Гкал, тобто в розрахунку на одну годину споживання становитиме – 0,2682 Гкал, що на 43,76% перевищує значення, визначені в технічних умовах. Аналізуючи дані за грудень 2015 року Відділенням не було виявлено таких відхилень.

Перевищення обсягів споживання у порівнянні із значенням теплового навантаження за вказаним будинком спостерігається і після здійснення ОКП «МОТЕ» заходів з опломбування. Так за 20.01.2016 обсяг споживання склав 5,198 Гкал, тобто 0,21658 Гкал за год., що на 16,09% перевищує показники, визначені у технічних умовах.

Зазначені відомості свідчать, що тепловий носій, який постачається до багатоквартирного будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. 12 Повздовжня, 47А, не відповідає параметрам теплової системи будинку.

У своєму зверненні гр. («інформація з обмеженим доступом») повідомляє, що системи опалення у квартирі холодні, однак, витрати на оплату значно зросли за січень 2016 року у порівнянні з груднем 2015 року. Зазначене лише підтверджує некоректну роботу теплової системи будинку.

9. В ході розгляду звернення гр. («інформація з обмеженим доступом») від 04.03.2016 №140-Б-07/21, яка мешкає за адресою: («інформація з обмеженим доступом»), Відділенням було з'ясовано, що технічні умови №2975/09 від 15.04.2015, відповідно до яких розроблявся проект встановлення загальнобудинкового приладу обліку у будинку, також не відображають вимог або ж будь-яких рекомендацій

Теплопостачальної організації щодо встановлення будь-яких приладів регулювання системи централізованого опалення будинку. За результатами аналізу відомостей Звітів обліку теплової енергії, Відділенням не було виявлено обставин, які б свідчили про невідповідність фактичних параметрів теплового носія, параметрам, зазначеним у технічних умовах. Водночас, у січні 2016 року за вказаним будинком спостерігається значне підвищення споживання теплової енергії 168,634 Гкал у порівнянні з груднем 2015 року – 82,074 Гкал. Тобто споживання збільшилось удвічі, що призвело до значного підвищення витрат мешканців будинку на оплату послуг з централізованого опалення.

Житлово-комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Південь» (надалі – ЖКП ММР «Південь») листом від 30.03.2016 №418 повідомило Відділення про надходження на його адресу листа від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» (від 19.02.2016 №644/07), зміст якого аналогічний змісту листів, надісланих на адресу ТОВ ЖЕК «Забота» та ЖКП ММР «Бриз».

Відповідно до інформації, наведеної в листі ЖКП ММР «Південь» від 30.03.2016 №418, опломбування теплових вентилів (засувок) було здійснено ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» **в 52 багатоквартирних будинках, які перебувають на балансі ЖКП ММР «Південь»**, у томі числі будинках за адресами: **м. Миколаїв, вул. 12 Повздовжня, 47А, кв. 30 та м. Миколаїв, просп. Миру, 56**. При цьому, як зазначає підприємство у своєму листі, ОКП «МОТЕ» не здійснювало опломбування теплових вентилів в будинках, **в яких послуги з централізованого опалення надаються без приладів обліку**.

Цим же листом ЖКП ММР «Південь» повідомляє територіальне відділення про надходження від мешканців будинку: **Миколаїв, вул. 12 Повздовжня, 47А**, скарг щодо незадовільної роботи систем опалення. Так мешканці квартири 135 14.10.2015 скаржились на відсутнє опалення, у зв'язку з чим ЖКП ММР «Південь» виконало регулювання системи опалення 15.10.2016, 22.10.2015, 02.11.2015 та 19.11.2015 на адресу підприємства надійшли звернення від мешканки кв. 103, однак працівниками підприємства було встановлено, що прилади опалення прогріваються відповідно до параметрів теплоносія, який подається від котельні ОКП «МОТЕ».

Крім того, ЖКП ММР «Південь» надало на адресу відділення приписи, які надходили від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» 28.01.2016 та 01.02.2016 щодо необхідності встановлення сопел на елеваторному вузлі будинку діаметром 15,5 мм.

Отже, некоректна роботи системи централізованого опалення будинків обумовлена, зокрема, відсутністю засобів регулювання системи, що не дозволяє виконаними її налаштування, яке б забезпечувало раціональне використання теплової енергії та корегування параметрів теплового носія, у разі їх відхилень від проектних чи нормативних значень.

10. За результатами дослідження обставин, наведених у колективному зверненні мешканців багатоквартирного будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Велика Морська, 20, яке надійшло для розгляду на адресу територіального відділення від Прокуратури Миколаївської області, Відділенням були встановлені аналогічні обставини.

У своєму зверненні мешканці будинку повідомляють про значне збільшення споживання теплової енергії за адресою їхнього будинку, у зв'язку з чим, зросли і відповідні суми нарахувань за послуги з централізованого опалення.

Мешканцями будинку були надані рахунки на оплату, які виставлялись протягом опалювального періоду 2015-2016 років за квартирою 67 цього будинку. Згідно наданих документів, за грудень 2015 року ОКП «МОТЕ» було нараховано 379,96 грн., натомість у січні 2016 року такі нарахування становили вже 547,69 грн., тобто на 44,14% більше. Зазначені обставини, мешканці будинку пов'язують із вчиненням Підприємством заходів, пов'язаних з опломбуванням.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 ОКП «МОТЕ» було надано на адресу Відділення копії технічних умов №5048/05 від 18.06.2015 на встановлення засобів обліку теплової енергії. Зазначені технічні умови не містять вимог чи рекомендацій, положення яких зазначали б про необхідність встановлення засобів регулювання подачі теплового носія, який постачається ОКП «МОТЕ». Лише пунктом 3.7. передбачено, що за відсутності **системи автоматичного погодного управління в залежності від температури зовнішнього повітря, проектом необхідно передбачити можливість та місце для встановлення такої системи та відповідного обладнання в майбутньому.**

Вищенаведене підтверджує можливість ОКП «МОТЕ» здійснювати постачання теплового носія до будинку за вищенаведеною адресою, кількісні та якісні параметри якого можуть не відповідати проектним вимогам, натомість - призводячи до зростання кількості спожитої теплової енергії, що у свою чергу призводить до зростання витрат на оплату послуг з централізованого опалення.

Листом від 16.06.2016 №818-16 ТОВ «Добробут» повідомило територіальне відділення про опломбування ОКП «МОТЕ» теплових задвижок в п'яти багатоповерхових будинках, що перебувають на його балансі, зокрема і будинку за адресою: вул. Велика Морська, 20. Цим же листом ТОВ «Добробут» повідомляє про надходження на його адресу листа від Підприємства (№658/07 від 22.02.2016) згідно якого від ТОВ «Добробут» вимагалось надати доступ до теплових пунктів житлових будинків представникам ОКП «МОТЕ» з метою опломбування теплових засувок.

11. У ході розгляду справи, Відділенням були проаналізовані обставини, зазначені у заяві гр. («інформація з обмеженим доступом»), який мешкає за адресою: («інформація з обмеженим доступом»). Заявник повідомляє, що у багатоквартирному будинку за вищенаведеною адресою ОКП «МОТЕ» здійснило опломбування лічильника теплової енергії, що призвело до підвищення витрат на послуги з централізованого опалення. Листом від 26.05.2016 №140-10/1199 гр. («інформація з обмеженим доступом») було надано рахунки на оплату послуг з централізованого опалення, відповідно до яких у грудні 2015 року сума оплати на послуги становили 876,65 грн., а у січні 2016 року – 1247,51 грн., тобто на 42,3% більше.

Слід наголосити, що відповідно до інформації, наданої ОКП «МОТЕ» листом від 12.05.2016 №1548/07, теплові засувки у вищенаведеному багатоквартирному будинку **не були опломбовані Підприємством.**

Крім того, цим же листом ОКП «МОТЕ» надало на адресу Відділення копію звернення від 01.01.2016 мешканки кв. 31 зазначеного будинку гр. («інформація з обмеженим доступом») щодо збільшення нарахованих сум оплати за послуги з централізованого опалення. У своєму зверненні гр. («інформація з обмеженим доступом») повідомляє, що за їх будинком у порівнянні з іншими спостерігається значене збільшення обсягів споживання теплової енергії, що, на її думку, стає можливим внаслідок невідповідності параметрів теплового носія, який постачається від котельні ОКП «МОТЕ».

Теплопостачальна організація у своїй відповіді (лист від 08.02.2016 №451/07) повідомляє гр. («інформація з обмеженим доступом») про наступне. Мешканці будинків, обладнаних вузлами обліку теплової енергії, сплачують її вартість за фактичну кількість споживання, яка реєструється приладом обліку. Ця кількість на протязі опалювального періоду значно коливається – найбільша у холодні періоди, менша у теплі, **регулюється зміною температури теплоносія у подавальному трубопроводі з котельні і для різних будинків значно відрізняється.**

Відділенням з'ясовано, що встановлення приладу обліку, у тому числі замовлення технічних умов та проектної документації за вищенаведеним будинком здійснювалось Департаментом житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради.

Відділенням була проаналізована проектна документація на встановлення приладу обліку теплової енергії у будинку за вищенаведеною адресою. Робочий проект 20-15 Капітальний ремонт теплового вводу було розроблено ПП «Монтаж-Технологія», відповідно до технічних умов №6377/05 від 05.08.2015, які не містять вимог, рекомендацій чи пропозицій з встановлення засобів регулювання. У зв'язку з чим, проектом не передбачено вимог щодо необхідності обладнання системи опалення будинку такими пристроями.

Отже, відсутність у будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 81/83. будь-яких регулюючих пристроїв створює умови за яких якісні та кількісні параметри теплової енергії цілком залежать від Теплопостачальної організації, що підтверджує у своїх поясненнях і ОКП «МОТЕ».

Виходячи з вищенаведеної інформації, Відділенням з'ясовано, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» протягом опалювального періоду 2015-2016 років надсило на адресу балансоутримувачів багатоквартирних житлових будинків міста Миколаєва листи, відповідно до змісту яких вимагало надавати доступ до запірної арматури з метою здійснення її опломбування.

Відділенням з'ясовано, що згідно пункту 6.4.1. Правил експлуатації теплових мереж, тепловий пункт є **вузлом керування системами теплоспоживання**, приєднаними до теплової мережі, призначений для обліку, **регулювання і розподілу тепла по окремих дільницях**; трансформації параметрів теплоносія; контролю за роботою місцевих систем теплоспоживання і теплової мережі.

Експлуатацію теплових пунктів, трубопроводів і систем теплоспоживання, що відходять від нього, **виконує персонал їх власника або виконавець послуг, визначений відповідно до статті 7 Закону України "Про житлово-комунальні послуги"**, чи теплопостачальна організація **відповідно до договору, укладеного з власником (споживачем).**

Згідно пункту 6.4.2. Правил №71 основним завданням персоналу теплових пунктів є: **нагляд за технічним станом устаткування, його роботою, регулюванням; спостереження та підтримання параметрів теплоносія з метою забезпечення надійного і якісного теплопостачання, раціонального використання теплової енергії.**

Враховуючи наведене, нагляд та експлуатацію теплових пунктів, у тому числі засобів обліку та мереж, які розташовані у багатоквартирних будинках та забезпечують теплоносієм квартири мешканців відповідного будинку, здійснюють саме **балансоутримувачі внутрішньобудинкових систем опалення**, тобто виконавці послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій. Крім того, виходячи з положень чинного законодавства, **на балансоутримувача покладені обов'язки щодо вчинення заходів з раціонального використання теплової енергії.**

Пунктом 5.2.7. Правил №71 визначено, що керівники суб'єктів господарювання, особи, відповідальні за загальний стан теплового господарства та технічний стан і безпечну експлуатацію теплових установок і мереж, повинні забезпечити:

- технічно справний стан теплових установок і мереж, іншого устаткування, яке належить до теплового господарства суб'єкта господарювання;
- експлуатацію та обслуговування теплових установок і мереж відповідно до вимог цих Правил, вимог нормативно-правових актів з охорони праці, промислової безпеки, користування тепловою енергією та пожежної та техногенної безпеки, інших нормативних документів;
- недопущення неефективного використання та необґрунтованих втрат теплової енергії;
- використання вторинних теплових енергетичних ресурсів.

Крім того, положення пункту 5.1.3. Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затверджених Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 №76 (надалі – Правила утримання житлових будинків, Наказ №76) визначають, що для забезпечення безперебійної роботи системи опалення робітнику, який обслуговує системи, необхідно знати і виконувати, зокрема, таке – **вчасно усувати виявлені несправності та відхилення в роботі системи теплопостачання; не допускати перевитрати палива і домагатися його економії.**

Враховуючи наведене, балансоутримуюча організація, як суб'єкт, що несе відповідальність за технічний стан і безпечну експлуатацію теплових установок та внутрішньобудинкових мереж, та теплопостачальна організація, як суб'єкт господарювання, що несе відповідальність за стан теплових мереж та кінцеву якість послуг з централізованого опалення, повинні забезпечити надійну експлуатацію систем теплопостачання **та не допускати неефективного використання теплової енергії.**

При цьому слід зазначити, що посилення Підприємства на обов'язок балансоутримувача забезпечити виконання вимог теплопостачальної організації, не відповідає дійсності.

Згідно положень пункту 5.2.7. Правил №71 особи, відповідальні за загальний стан теплового господарства та технічний стан і безпечну експлуатацію теплових установок і мереж, повинні забезпечити виконання у встановлені терміни приписів представників Держенергонагляду згідно з постановою КМУ №929 та своєчасного інформування щодо ходу виконання приписів, **а також виконання вимог теплопостачальної організації згідно з договором.**

Враховуючи, що послуги з централізованого опалення надаються ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» кінцевим споживачам з використанням внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення, Підприємство при наданні таких послуг має дотримуватися вимог не лише законодавства у сфері теплопостачання, але й нормативно-правових актів, у яких закріплено вимоги щодо експлуатації внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення.

Таким чином, обов'язок щодо забезпечення виконання вимог теплопостачальної організації витікає з **відповідних договірних відносин між балансоутримувачем та теплопостачальною організацією.**

Пунктом 6.3.5. Правил експлуатації теплових мереж визначено, що організація, що експлуатує теплові мережі, **здійснює контроль за дотриманням режимів споживання теплової енергії згідно з договором.**

Таким чином, відповідно до положень вищенаведених нормативно-правових актів, втручання теплопостачальної організації в роботу внутрішньобудинкових мереж може здійснюватися лише на підставі положень законодавства **та укладених договорів з балансоутримувачами таких мереж.**

Отже, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» не має належних правових підстав висувати вимоги до балансоутримуючої організації щодо надання доступу та опломбування теплових (запірних) вентилів (кранів).

Відділенням було з'ясовано, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» було здійснено опломбування теплових вентилів не лише у багатоквартирних будинках, в яких мешкають заявники, але й в інших житлових будинках міста Миколаєва.

Щодо вчинення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» дій, пов'язаних з опломбування теплових вентилів, житлово-комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Прибужжя» (надалі – ЖКП ММР «Прибужжя») (лист від 28.03.2016 №30), повідомило наступне. Листом від 26.01.2016 №269/07 ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» звертається до ЖКП ММР «Прибужжя» з проханням надати доступ до приладів обліку з метою їх опломбування. Опломбування теплових вентилів було здійснено в багатоквартирному будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. Лісова, 5, що підтверджується відповідним актом.

Цим же листом ЖКП ММР «Прибужжя» повідомило Відділення, про те, що протягом 2015 року та до 19.02.2016 на адресу ЖКП ММР «Прибужжя» не надходило від мешканців зазначеного будинку будь-яких скарг чи звернень щодо незадовільної якості послуг з централізованого опалення.

Також, листом від 30.03.2016 №148 комунальне підприємство «Дирекція єдиного замовника «Корабел» (надалі – КП «ДЕЗ «Корабел») повідомило територіальне відділення про вчинення аналогічних дій ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» у будинках, які перебувають на балансі підприємства.

Так, у лютому 2016 року на адресу КП «ДЕЗ «Корабел» надійшов лист від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» щодо надання доступу до теплових пунктів багатоквартирних будинків з метою опломбування теплових засувок.

КП «ДЕЗ «Корабел» повідомляє, що ОКП «МОТЕ» було опломбовано теплові вентиля (засувки) у 11 багатоквартирних будинках. При цьому, слід зазначити, що відповідно до наданої інформації, опломбування здійснювалось Підприємством виключно у багатоквартирних будинках, в яких встановлені прилади обліку теплової енергії. Будь-які скарги від мешканців багатоквартирних будинків, теплові вентиля в яких було опломбовано, на адресу КП «ДЕЗ «Корабел» не надходили.

Листом від 28.03.2016 №79 ТОВ «Николаевдомсервис» повідомило територіальне відділення про опломбування ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» теплових вентилів (засувок) у 3 багатоквартирних будинках. Цим же листом підприємство надало копію листа від 22.02.2016 №662/107, який надійшов на його адресу від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» та містив аналогічні вимоги щодо надання доступу до теплових пунктів, які зазначені в листах, надісланих на адресу інших балансоутримувачів житлового фонду. Також балансоутримувачем було зазначено, що на його адресу не надходило будь-яких звернень чи скарг від мешканців будинків в яких було здійснено опломбування теплових вентилів, пов'язаних з незадовільною якістю послуг з централізованого опалення, як до здійснення Теплопостачальною організацією заходів з опломбування, так і після.

Комунальне підприємство «Дирекція єдиного замовника «Пілот» (надалі – КП «ДЕЗ «Пілот») листом від 28.03.2016 №84/01/03-1/01 надало на адресу Відділення наступні пояснення. Так, КП «ДЕЗ «Пілот» інформує про опломбування ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» у період з грудня 2015 року по лютий 2016 року теплових вентилів **у 22 багатоквартирних будинках.**

Листом від 31.03.2016 №2/161 товариство з обмеженою відповідальністю «Соляні» (надалі – ТОВ «Соляні») повідомило територіальне відділення про надходження 24.12.2015 на його адресу інформаційного листа від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» відповідно до якого Підприємство, посилаючись на Правила №71, повідомляє про заборону **регулювати витрати теплового носія запірною арматурою.** Крім того, листом від 22.02.2015 №661/07 ОКП «МОТЕ» звернулось на адресу ТОВ «Соляні» з вимогою надати доступ до теплових пунктів житлових будинків з метою відкриття та опломбування засувки.

ТОВ «Соляні» у своїх поясненнях зазначає, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» було опломбовано 75 теплових вентилів у 67 багатоквартирних будинках. При цьому слід зазначити, що скарги на незадовільну роботу системи централізованого опалення надходили на адресу ТОВ «Соляні» до дати опломбування теплових вентилів надходили лише за одним із вказаних будинків (пров. Парусний, 11).

Листом від 05.04.2016 №325 комунальне підприємство «Спеціалізоване комунальне підприємство «Гуртожиток» (надалі – КП «СКП «Гуртожиток»)) надало до територіального відділення наступну інформацію. Листом від 22.02.2016 №269/07 ОКП «МОТЕ» висунуло вимоги до КП «СКП «Гуртожиток» щодо надання доступу до теплових пунктів житлових будинків з метою опломбування теплових вентилів.

Також, КП «СКП «Гуртожиток» зазначає, що теплові вентилялі були опломбовані ОКП «МОТЕ» у **7 багатоквартирних будинках**, які перебувають на балансі підприємства. При цьому слід зазначити, що протягом 2015 року та січня-лютого 2016 року на адресу КП «СКП «Гуртожиток» надійшло звернення лише від мешканців багатоквартирного будинку по просп. Жовтневому, 334, щодо дій, які пов'язані з неналежною якістю послуг з централізованого опалення. Як повідомляє, КП «СКП «Гуртожиток», причиною неналежної якості послуг була аварійна ситуація (прорив труби).

Тобто, опломбування теплових вентилів прямо не впливає на якість надання послуг з централізованого опалення, у будинках в яких встановлені лічильники теплової енергії.

Листом від 04.04.2016 №206 комунальне житлово-експлуатаційне підприємство №24 (надалі – КЖЕП-24) надало на адресу Відділення наступні пояснення. Протягом 2016 року на адресу КЖЕП-24 від ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» надходили листи, відповідно до яких останній вимагає забезпечити балансоутримувачу доступ до теплових пунктів. Як зазначає КЖЕП-24, Теплопостачальним підприємством було опломбовано теплові вентилялі у 12 багатоквартирних будинках. Ініціатором відкриття та опломбування теплових вентилів виступало ОКП «Миколаївоблтеплоенерго».

Також, у відповідь на вимогу про надання інформації, на адресу територіального відділення надійшов лист від ТОВ «Ліски-М» від 05.04.2016 №303. Цим листом ТОВ «Ліски-М» повідомляє про вчинення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» аналогічних дій, пов'язаних з надсиланням відповідних листів, відкриттям та опломбуванням теплових вентилів у багатоквартирних будинках, які знаходяться на балансі підприємства. Так, Теплопостачальною організацією було здійснено опломбування теплових вентилів у 16 багатоквартирних будинках. Зазначеним листом ТОВ «Ліски-М» повідомляє про відсутність, до часу здійснення заходів з опломбування, будь-яких скарг та звернень від споживачів-мешканців будинків, у яких було опломбовано теплові вентилялі, щодо незадовільної якості послуг з централізованого опалення.

Листом від 22.03.2016 №3-121 комунальне житлово-експлуатаційне підприємство Миколаївської міської ради «Зоря» (надалі – КЖЕП ММР «Зоря») повідомило Відділення про надходження на його адресу листа від ОКП «МОТЕ» ,яким вимагалось надати доступ до теплових пунктів багатоквартирних будинків з метою опломбування теплових вентилів, однак такий доступ Теплопостачальній організації не надавався та дії з опломбування не здійснювались.

Також Відділенням було встановлено, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» листи щодо надання доступу до внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення надсилались на адресу не всіх балансоутримувачів житлових будинків. Так, зокрема, ТОВ «Ліс-Центр С» листом від 31.03.2016 №215 повідомляє про те, що жодних листів від ОКП «МОТЕ» з цього приводу не надходило та відповідних дій з опломбування теплових вентилів (арматури) у багатоквартирних будинках не здійснювалось.

КП ДЄЗ «Океан» листом від 07.04.2016 №150 повідомляє територіальне відділення про надходження 26.01.2016 та 22.02.2016 від ОКП «МОТЕ» листів про забезпечення

доступу до теплових пунктів житлових будинків для зняття показників приладів обліку теплової енергії з перевіркою їх коректності та відкриття засувки з їх опломбуванням.

Однак, як зазначає КП ДСЗ «Океан», за рішенням керівництва, працівникам ОКП «МОТЕ» було відмовлено у доступі до теплових пунктів, у зв'язку з чим зазначене опломбування не здійснювалось.

Виходячи з вищенаведеної інформації, яка була надана на адресу Відділення виконавцями послуг з утримання житлових будинків і споруд та прибудинкових територій (балансоутримувачами житлових будинків), опломбування теплових вентилів (засувок) здійснювалось ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» в період проведення опалювального сезону 2015-2016 років в будинках, **які обладнанні загальнобудинковими приладами обліку**. При цьому Підприємство у листах, надісланих на адресу вищенаведених суб'єктів господарювання, зазначає, що дії з опломбування спрямовані на забезпечення споживачів послугами з централізованого опалення належної якості. Так, ОКП «МОТЕ» зазначає, що у поточному опалювальному сезоні, має місце **несанкціоноване втручання мешканців житлових будинків в роботу будинкових систем** опалення з прикриттям засувок на вузлах обліку теплової енергії з метою зниження обсягів теплоспоживання, **що сприяє погіршенню якості наданих послуг**. Цим листом Підприємство висуває відповідні вимоги щодо забезпечення доступу до теплових пунктів житлових будинків.

Відділенням були досліджені обставини, які пов'язані з опломбуванням теплових вентилів (засувок), а також правомірність вчинення ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» таких дій та з'ясовано наступне.

Відповідно до вимог Правил №71 балансоутримуюча організація несе відповідальність за технічний стан внутрішньобудинкових мереж, до яких належить арматура, прилади та обладнання, засоби обліку та регулювання. В той же час, теплопостачальна організація може здійснювати втручання в роботу внутрішньобудинкових мереж лише **згідно положень законодавства та на підставі укладених договорів з балансоутримувачами таких мереж**. Отже, як вже було зазначено, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» не мало належних правових підстав висувати вимоги щодо надання доступу до теплових пунктів саме з метою опломбування запірних вентилів (кранів).

Положення вищенаведених норм законодавства передбачають надання доступу виконавця послуг з централізованого опалення до мереж, арматури, засобів обліку, розподільчих систем лише з **метою їх профілактичного огляду, зняття контрольних показів приладу обліку, встановлення чи заміни санітарно-технічного обладнання**. Здійснення заходів з опломбування запірних вентилів, арматури, засувок не передбачено положеннями нормативно-правових актів.

Така ж позиція викладена і в листі Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії у Миколаївській області (надалі – Держенергонагляд у Миколаївській області) (лист від 23.03.2016 №28/13-06-201), одержаного Відділенням у ході розгляду справи, зміст якого містить наступну інформацію: *«В нормативних документах не передбачено надання теплопостачальними організаціями приписів балансоутримувачу про надання доступу до вентилів/запірної арматури/засувок внутрішньобудинкової системи теплопостачання з метою їх повного відкриття та подальшого опломбування»* (мовою оригіналу).

Відповідно до Положення про державний енергетичний нагляд за режимами споживання електричної і теплової енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.08.96 №929 (надалі - Положення про енергетичний нагляд), державний енергетичний нагляд за технічним станом та організацією експлуатації електричних, теплових, тепловикористовувальних установок і мереж, режимами споживання електричної та теплової енергії суб'єктів електроенергетики, суб'єктів відносин у сфері

теплопостачання і споживачів електричної енергії здійснює Державна інспекція з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії.

Відповідно до пункту 4 Положення про енергетичний нагляд до завдань та функцій Держенергонагляду, зокрема, належить: здійснення допоміжних заходів із забезпечення надійного і сталого функціонування об'єднаної енергетичної системи України відповідно до законодавства, **контроль за дотриманням суб'єктами електроенергетики, суб'єктами відносин у сфері теплопостачання і споживачами електричної енергії вимог нормативно-правових і нормативно-технічних актів у сфері виробництва, постачання та споживання енергії.**

Виходячи з наведених положень законодавства, вищенаведена позиція Держенергонагляду у Миколаївській області, як органу, до повноважень якого входить здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері теплопостачання, має бути врахована суб'єктами господарювання у своїй діяльності з постачання теплової енергії.

Водночас, слід зазначити, що виходячи з положень пункту 31 Правил надання послуг з централізованого опалення, а також положень пункту 31 Правил №1198, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», як виконавець послуг з централізованого опалення, **має право вимагати від споживача дотримання вимог нормативно-правових актів у сфері житлово-комунальних послуг.**

Крім того, пунктом 31 Правил №1198 **забороняється діяльність або бездіяльність теплопостачальної організації, що призводить до часткового або повного припинення постачання теплової енергії мешканцям багатоквартирних будинків, які не мають заборгованості за спожиту теплову енергію.**

Виходячи з наведеного, ОКП «МОТЕ» має право вчиняти дії щодо забезпечення споживачів послугами з централізованого опалення належної якості та дотримання ними положень нормативно-правових актів **виключно в межах встановлених прав та обов'язків, не вдаючись при цьому до ущемлення інтересів споживачів таких послуг.**

У своїх заявах та зверненнях мешканці багатоквартирних будинків міста Миколаєва повідомляють про підвищення температури повітря у їх житлових приміщеннях (квартирах), що призводить до надмірних витрат теплового носія в умовах підвищеної температури зовнішнього повітря. Крім того, як вже було зазначено, в окремих будинках спостерігається невідповідність якісних та кількісних параметрів теплової енергії, яка постачається ОКП «МОТЕ», проектним значенням та параметрам, визначеним в технічних умовах на встановлення приладів обліку.

Також окремі заявники повідомляли Відділення, що після здійснення опломбування теплових вентилів (запірної арматури) якість послуг з централізованого опалення залишалась незмінною.

У зв'язку з тим, що системи опалення будинків не обладнані засобами регулювання, відповідальні за зняття показів лічильника мешканці житлових будинків, з метою раціонального використання теплової енергії, змушені регулювати подачу теплового носія, використовують з цією метою теплові вентиля (арматуру, задвижки).

Миколаївський міський голова листом від 25.02.2016 №467/020201-22/02-06/14/16 повідомив територіальне відділення про наступне. У період опалювального сезону, за температури зовнішнього повітря від -1°C -2°C до $+8^{\circ}\text{C}$, теплопостачальні підприємства не мають технічної можливості регулювати (зменшувати) подачу тепла. Для території міста Миколаєва цей період становить 50-60% загальної тривалості опалювального сезону. Зі збільшенням вартості газу і значним зростанням тарифів на теплову енергію питання регулювання параметрів теплоносія на вводі до будівель відповідного до погодних умов, набуло неабиякої значущості. Тому з метою економії та контролю теплоспоживання в житлових будинках, які обладнані загальнобудинковими приладами

обліку, відповідальними мешканцями за зняття показань виконується регулювання витрат теплової енергії запірною арматурою на вузлах обліку.

У цьому ж листі зазначено, що згідно пункту 3 Правил користування тепловою енергією, вузол обліку – комплект засобів вимірювальної техніки, що занесені до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки, на основі показів яких визначається обсяг спожитої теплової енергії, здійснюється контроль за параметрами теплоносія і налагодження режиму роботи теплового обладнання.

Згідно положень пункту 11 Правил користування тепловою енергією самовільне втручання в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання забороняється.

Правилами визначено, що самовільним втручанням в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання є **будь-які зміни проектного рішення теплопостачання об'єкта**, виконана споживачем або будь-якою іншою організацією без погодження з теплопостачальною організацією.

Також у листі зазначено, що регулювання засувки та/або запірних арматур не можна вважати самовільним втручанням в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання. **Здійснення мешканцями багатоквартирних будинків експлуатації запірної арматури на вузлах обліку не є втручанням в роботу лічильника, а є лише регулюванням витрат теплової енергії.**

Статтею 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері надання житлово-комунальних послуг, зокрема, належить:

- управління об'єктами у сфері житлово-комунальних послуг, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації;
- забезпечення населення житлово-комунальними послугами необхідних рівня та якості;
- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері житлово-комунальних послуг.

Підсумовуючи інформацію, зазначену Миколаївським міським головою у вищенаведеному листі, Відділення приходить до висновку, що регулювання подачі теплового носія за допомогою запірної арматури, здійснюється мешканцями житлових будинків **з метою раціонального використання теплового носія залежно від температури зовнішнього повітря.**

Відповідно до термінів, зазначених у пункті 3 Правил №71, **вузол обліку теплової енергії** – комплект приладів та обладнання, що забезпечує облік теплової енергії, а також реєстрацію параметрів теплоносія.

Як вже зазначалось, положеннями Правил №1198, передбачено, що **вузол обліку** – комплект засобів вимірювальної техніки, що занесені до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки, на основі показів яких визначається обсяг спожитої теплової енергії, здійснюється контроль за параметрами теплоносія і налагодження режиму роботи теплового обладнання.

Таким чином, показники вузла обліку, який встановлюється у багатоквартирному будинку, відображають не лише показники спожитої теплової енергії, **але й слугують для контролю та налагодження роботи теплового обладнання.**

Як повідомляє Держенергонагляд у Миколаївській області у листі від 23.03.2016 №28/13-06-201, технічне обладнання, за допомогою якого **можливо регулювати обсяги споживання теплової енергії** в багатоквартирних житлових будинках, в кожному окремому випадку може відрізнятися в залежності від будівельних норм, **що діяли на час проектування та будівництва.** Так, наприклад, у відповідності до СНиП II-33-75 «Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха», що набрали чинності 01.07.1976 та діяли до 01.01.1988, пунктом 3.102. зазначено: «Для регулирования и отключения

отдельных колец. Ветвей и стояков систем отопления необходимо предусматривать запорную **и регулируюшую арматуру**». Крім того, пунктом 3.98. передбачалось «У нагревательных приборов следует предусматривать установку арматуры, обеспечивающей монтажную **и эксплуатационную регулировку**». Якщо взяти сучасні ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування», що набрали чинності **01.01.2014**:

- в пункті 6.1.10. «Приєднання системи водяного опалення (у тому числі фоновій та чергової) будівлі (квартири при індивідуальному опаленні) будь-якого класу енергоефективності слід здійснювати з **автоматичним регулюванням теплового потоку, залежним від погодних умов, якщо таке регулювання не передбачене у джерелі**. При централізованому теплопостачанні згідно ДБН В.2.5-39 кожен індивідуальний тепловий пункт (ІТП) повинен мати **автоматичне регулювання теплового потоку, залежне від погодних умов**»;

- в пункті 6.1.11. «Обмеження витрати теплоносія в ІТП повинно здійснюватись **автоматичними засобами з урахуванням зміни параметрів теплоносія в тепломережі та внутрішніх системах теплопостачання**»;

- в пункті 6.7.22. «Опалювальний прилад (у тому числі опалювальну панель а також рушникосушарку, приєднану до системи опалення) слід оснащати автоматичним регулятором температури повітря приміщення (терморегулятор або електронний регулятор витрат теплоносія)».

Враховуючи вищенаведені положення законодавства, для регулювання подачі теплової енергії в залежності від погодних умов кожен індивідуальний тепловий пункт багатоквартирного будинку має бути обладнаний відповідними пристроями, наприклад, регулювальною арматурою або ж автоматичними регуляторами температури повітря, що залежить від нормативних документів, які діяли **на час проектування, будівництва та приєднання** житлових будинків до теплових мереж.

Крім того, забезпеченість теплових пунктів чи котелень технічними засобами регулювання подачі теплового носія передбачено і іншими нормативно правовими актами.

Так, пунктом 2.8.3. Правил утримання житлових будинків **передбачено, що підготовці до зими** (проведення гідравлічних випробувань, ремонт, перевірка і налагодження) підлягає весь комплекс пристроїв, що забезпечують безперебійне постачання тепла в квартири (котельні, внутрішньобудинкові мережі, групові і місцеві теплові пункти в будинках, системи опалення, вентиляції).

Абзацом другим цього ж пункту Правил передбачено, що **котельні, теплові пункти і вузли повинні бути забезпечені засобами автоматизації, обліку, запірною регулювальною апаратурою, схемами розведення систем опалення, гарячого водопостачання (далі - ГВП), холодного водопостачання (далі - ХВП), припливно-втяжною вентиляцією та іншими конструкціями, які реєструють роботу обладнання при різних експлуатаційних режимах** (наповненні, підживленні, спуску води із систем опалення тощо), технічними паспортами на обладнання, журналами щодо запису параметрів та дефектів, які виникають під час роботи обладнання.

Теплові мережі слід обладнувати автоматичними регуляторами, про що зазначено у пункті 6.3.44 Правил експлуатації теплових мереж.

При цьому пунктом 6.3.80 Правил визначено, що усі теплові мережі системи теплопостачання та теплоспоживання щороку слід налагоджувати і регулювати.

Таким чином, системи централізованого опалення будь-якого житлового будинку повинні бути обладнані спеціалізованими технічними засобами та регулювальними приладами, які дозволяють реєструвати параметри теплового носія та здійснювати регулювання обсягів його подачі залежно від погодних умов.

Згідно положень статті 26 Закону України «Про теплопостачання» проектування, будівництво, реконструкція об'єктів у сфері теплопостачання здійснюються на основі

схем теплопостачання, державних будівельних норм та нормативно-правових актів на проведення будівельних робіт.

Проектування, будівництво, реконструкція об'єктів у сфері теплопостачання здійснюються спеціалізованими організаціями, які мають відповідні дозволи та ліцензії.

Правилами №1198 визначено, що самовільне втручання в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання – будь-яка зміна проектного рішення теплопостачання об'єкта, виконана споживачем або будь-якою іншою організацією **без погодження з теплопостачальною організацією.**

Усі системи теплопостачання і теплоспоживання повинні бути забезпечені вузлами обліку відповідно до **затверджених технічних умов і проектів**, про що зазначено у пункті 7 Правил №1198.

Відповідно до пункту 8 Правил №1198 для приєднання споживача до системи теплопостачання, **реконструкції** або розширення системи теплоспоживання чи збільшення обсягів споживання теплової енергії на діючих об'єктах споживач повинен подати заявку теплопостачальній організації про видачу технічних умов.

Пунктом 9 Правил користування тепловою енергією визначені вимоги, які мають бути враховані під час розроблення технічних умов, до яких, зокрема, належать вимоги щодо:

- **обліку теплової енергії, контрольно-вимірювальних та автоматичних регулювальних приладів;**
- розміщення та монтажу приладів комерційного обліку теплової енергії на окремі будинки, будівлі (споруди).

Згідно пункту 10 Правил №1198 виконання технічних умов, виданих теплопостачальною організацією, є обов'язкове.

Відповідно до пункту 11 Правил самовільне втручання в діючі системи теплопостачання і теплоспоживання забороняється.

Враховуючи вищенаведене, споживач теплової енергії, який виявив бажання встановити засіб обліку теплової енергії, має звернутись до теплопостачальної організації за відповідними технічними умовами, оскільки встановлення такого приладу призводить до зміни проектного рішення теплопостачання об'єкта. Технічні умови, які видаються теплопостачальною організацією для встановлення приладів обліку, мають передбачати вимоги щодо встановлення **контрольно-вимірювальних та автоматичних регулювальних приладів.**

Листом від 18.05.2016 №1594/07 Підприємство стосовно необхідності зазначення в технічних умовах на встановлення лічильників теплової енергії вимог щодо регулювальних засобів надало наступні пояснення. Вимоги Правил №71 щодо обладнання споживачів теплової енергії автоматичними регулювальними приладами, повинні бути в технічних умовах підприємства-теплопостачальника **при приєднанні споживача до системи теплопостачання, реконструкції або розширенні системи споживання (збільшення споживання теплової енергії на діючих об'єктах).** У будь-яких нормативних документах вимог щодо включення в технічні умови на встановлення приладів обліку теплової енергії **обладнання систем опалення автоматичними регулювальними засобами теплоспоживання немає.** Встановлення таких засобів автоматичного регулювання теплоспоживання **можливо тільки при технічному переоснащенні існуючих систем опалення об'єктів (нове будівництво, реконструкція, термомодернізація, капітальний ремонт).**

Після введення в дію ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування» в технічних умовах на проектування приладів обліку підприємством передбачені вимоги щодо можливості та виділення місця для встановлення в майбутньому систем регулювання та обладнання.

Листом від 12.05.2016 №1548/07 Підприємство повідомляє, що з 01.01.2014 набрали чинності ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування», якими анульовано раніше діючі СНиП 2.04.05-91 і згідно з якими передбачається можливість регулювання на будинковій системі опалення після розробки проекту опалення з кількісним регулюванням і встановленням для можливості цього додаткового обладнання (насосів, регуляторів, регулюючої арматури тощо) та демонтажем елеваторів. Виконання цих робіт можливо тільки при реконструкції, термомодернізації, капітальному ремонті та технічному переоснащенні **і аж ніяк під час встановлення будинкових засобів обліку.**

Регулювання обсягів теплоспоживання споживачами при централізованому опаленні з якісним регулювання (а саме таке централізоване опалення в місті за існуючими схемами теплопостачання) здійснюється теплопостачальником на джерелі теплової енергії (котельні) підтриманням графіку центрального якісного регулювання (п. 6.3.78 «Правил...»), а саме додержання температури теплоносія в залежності від температури зовнішнього повітря.

Також, Підприємство зазначає, що на даний час існуючі схеми централізованого опалення в будинках не обладнані системами регулювання. При зниженні температури зовнішнього повітря, на джерелі тепла підвищують температуру теплоносія, як передбачено графіком якісного регулювання і тим самим збільшуючи обсяги теплової енергії до системи теплопостачання. При підвищенні температури вище +8°C Підприємство застосовує метод так званого «епізодичного опалення» - з короткочасними зупинками котлогенераторів без відключення насосів і припинення циркуляції теплоносія. Такі режими забезпечують підтримання в опалювальних приміщеннях температури повітря вимогам санітарних норм та раціональне використання енергоносіїв. **За такими режимами теплопостачання наявність засобів регулювання призводить до зниження або збільшення обсягів теплоспоживання зі зниженням або підвищенням якості опалення.**

Цим же листом ОКП «МОТЕ» повідомляє, що проектами на обладнання приладами обліку теплової енергії не передбачається реконструкція внутрішньобудинкової системи опалення. З цієї причини не передбачено заходи зі зміни схеми опалення і її реконструкції та встановлення будь-яких засобів регулювання. Встановлення засобів регулювання залежно від погодних умов можливо тільки за умови реконструкції існуючих систем опалення зі зміною обладнання, арматури тощо, встановлення насосів та інших заходів.

За результатами аналізу вищенаведених пояснень Відділення зазначає, що пунктом 9 Правил користування тепловою енергією чітко передбачено, що при розробленні технічних умов теплопостачальна організація має передбачити вимоги щодо **обліку теплової енергії, контрольно-вимірювальних та автоматичних регулювальних приладів.** Як з'ясовано Відділенням, ОКП «МОТЕ» не вживалось жодних заходів, зокрема, не зазначались вимоги, рекомендації чи пропозиції врахувати при розробленні проектів на встановлення засобів обліку необхідність влаштування засобів регулювання споживання теплової енергії.

У зв'язку з наведеним, Відділення приходить до висновку, що ОКП «МОТЕ» не зацікавлено у відображенні в технічних умовах на встановлення приладів обліку положень щодо необхідності встановлення спеціалізованих автоматичних регуляторів теплового носія залежно від погодних умов або ж зміни технологічних параметрів теплового носія, які не відповідають проектним рішенням чи нормативно-технічній документації.

Зазначене підтверджується обставинами, які були досліджені у ході розгляду заяв та звернень заявників. В той же час, Відділення зауважує, що забезпечення регулювання системи опалення **можливо здійснювати шляхом встановлення дросельних шайб для рівномірного (оптимального) розподілу і постачання теплоносія споживачам незалежно від їх віддаленості від теплового пункту, про що зазначено у пункті 6.4.9. Правил експлуатації теплових мереж.**

З приводу вжиття даних заходів у будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. 12 Поздовжня, 12, ОКП «МОТЕ» зверталось на адресу ЖКП ММР «Південь». Однак, слід зазначити, що встановлення дросельних шайб не сприяє автоматичному та оперативному налагодженню параметрів теплового носія, що подається до системи, саме тому не може розглядатись, як належна альтернатива автоматичним пристроям.

Крім того, Відділення не може погодитись з доводами Підприємства стосовно неможливості встановлення засобів регулювання в існуючих системах опалення.

Так, відповідно до інформації, наданої ПП «Югтепломер-Сервіс», листом від 06.06.2016 №51-05, при розробці проектів на встановлення засобів обліку теплової енергії за зверненням іншої теплопостачальної організації міста Миколаєва – ПАТ «Миколаївська ТЕЦ», підприємством були враховані вимоги щодо встановлення регуляторів температури при розробці проектів.

Звертаючись на адресу ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», мешканці багатоквартирних будинків або ж балансоутримуючі організації, які вирішили встановити лічильники теплової енергії, переслідують лише одну мету – здійснювати оплату за послуг з централізованого опалення за фактично спожиту теплову енергію, за умови економного та раціонального її використання та забезпечення належних соціально-побутових умов проживання у помешканні. Не будучи обізнаними з положеннями законодавства у сфері теплопостачання, споживачі не звертали увагу на необхідності встановлення додаткових приладів регулювання, які передбачені положеннями чинного законодавства. У зв'язку з сприятливими погодними умовами, споживачі-мешканці багатоквартирних будинків м. Миколаєва, з метою раціонального та економного використання теплового носія, не маючи при цьому іншої можливості, зменшували об'єми його споживання за допомогою теплових вентилів (запірної арматури).

Листом від 11.03.2016 №270/01-03 Управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації було повідомлено територіальне відділення, що видача технічних умов на регулювання теплового потоку, відноситься до **компетенції балансоутривувача внутрішньобудинкових систем опалення.**

Однак Відділення зауважує, що будь-які зміни у діючих системах теплопостачання, у відповідності до вимог чинного законодавства, повинні бути погоджені з теплопостачальною організацією. Враховуючи, що видачу технічних умов на встановлення приладів обліку здійснює теплопостачальна організація, нею мають бути **враховані технічні параметри існуючої системи теплопостачання кожного окремого житлового будинку та передбачені положення щодо обладнання вузла обліку пристроями, які б забезпечували можливість регулювання подачі теплового носія.**

Також Відділення звертає увагу на наступне.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про теплопостачання» державна політика у сфері теплопостачання базується на принципах:

- **забезпечення енергетичної безпеки держави;**
- оптимального поєднання систем централізованого та автономного теплопостачання відповідно до затверджених місцевими органами виконавчої влади схем теплопостачання з періодом перегляду п'ять років;
- **забезпечення захисту прав та інтересів споживачів;**
- взаємної відповідальності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання за якісне постачання теплової енергії та своєчасну її оплату;
- періодичного перегляду, удосконалення та техніко-економічної оптимізації схем теплопостачання, затверджуваних місцевими органами виконавчої влади;
- **забезпечення впровадження засобів обліку і приладів регулювання споживання теплової енергії.**

При цьому статтею 7 Закону України «Про теплопостачання» визначено, що основними напрямками розвитку систем теплопостачання є, зокрема: **впровадження вискоефективного теплоенергетичного обладнання і матеріалів у новостворюваних та діючих системах теплопостачання**, зокрема, котлів з підвищеним коефіцієнтом корисної дії, утилізаторів тепла вихідних газів, малогабаритних теплообмінних апаратів, уніфікованих блочних палинкових пристроїв з автоматикою, приладів диспетчерського контролю та управління технологічними процесами; зниження втрат під час транспортування теплової енергії в магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мережах шляхом впровадження сучасних видів теплоізоляції.

Відповідно до термінів, наведених у пункті 1.3. Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання, затвердженого Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.12.2012 №60 (надалі – Порядок розроблення інвестиційних програм), заходи - придбання робіт, товарів та послуг, які спрямовані на оновлення основних фондів, підвищення ефективності виробництва, забезпечення обліку природних та енергетичних ресурсів, обсягів реалізації послуг; **оптимізації технологічних витрат та втрат теплової енергії; підвищення якості надання послуг**, рівня організації виробництва та інше, які впливають на складові тарифу.

Ліцензіат розробляє інвестиційну програму, затверджує та здійснює її погодження, схвалення з метою обґрунтування запланованих витрат ліцензіатів, які спрямовуються на капітальні інвестиції в будівництво, реконструкцію, модернізацію об'єктів теплопостачання, придбання матеріальних та нематеріальних активів та/або сум, спрямованих на повернення кредитів, виплат за договорами фінансового лізингу та інших зобов'язань, які планується використати для фінансування зазначених цілей, про що зазначено у пункті 2.1. Порядку розроблення інвестиційних програм.

Пунктом 2.2.8. цього Порядку визначені зобов'язання ліцензіата щодо досягнення очікуваних результатів реалізації інвестиційної програми у сфері ліцензованої діяльності, а саме:

- **зниження питомих витрат, а також втрат ресурсів;**
- **забезпечення технологічного та/або комерційного обліку ресурсів;**
- **підвищення якості послуг у сфері теплопостачання;**
- **підвищення екологічної безпеки та охорони навколишнього середовища.**

Таким чином, Інвестиційна програма теплопостачальної організації має включати заходи, спрямовані на підвищення якості надання послуг та оптимізацію технологічних витрат підприємства.

Крім того, постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг від 10.08.2012 №278, якою затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, а саме пунктом 5.2.5. передбачено, що ліцензована діяльність здійснюється **за принципом економічної доцільності та досягнення найнижчої собівартості діяльності з постачання теплової енергії.**

Листом від 18.05.2016 №1594/07 ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» повідомило територіальне відділення про те, що заходи, спрямовані на забезпечення споживання мешканцями багатоквартирних будинків теплового носія в залежності від погодних умов, підтримку кількісних та якісних параметрів, визначених нормативними документами, **Інвестиційною програмою Підприємства на 2015-2016 року – не передбачені.** При цьому ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» зазначило наступне. Мета Інвестиційної програми – модернізація виробництва, а забезпечення споживання мешканцями багатоквартирних будинків теплового носія в залежності від погодних умов є **прямим обов'язком Підприємства.**

Однак, Відділення зауважує, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» має здійснювати свою діяльність, виходячи з **принципів економічної доцільності, зменшення втрат, забезпечення захисту прав та інтересів споживачів та забезпечення впровадження, зокрема, приладів регулювання споживання теплової енергії.**

Як передбачено положеннями законодавства, зокрема ДБН В.2.5-67:2013 та ДБН В.2.5-39, системи теплопостачання мають передбачати обладнання, за допомогою якого може бути здійснено регулювання теплового потоку залежно від температури зовнішнього повітря. При цьому слід відмітити, що положення пункту 6.1.10 ДБН В.2.5-67:2013 передбачають, що приєднання системи водяного опалення (у тому числі фоновой та чергової) будівлі (квартири при індивідуальному опаленні) будь-якого класу енергоефективності **слід здійснювати з автоматичним регулюванням теплового потоку**, залежним від погодних умов, **якщо таке регулювання не передбачене у джерелі.** При централізованому теплопостачанні згідно з ДБН В.2.5-39 кожен індивідуальний тепловий пункт (ІТП) повинен мати автоматичне регулювання теплового потоку, залежне від погодних умов. Виходячи з наведених положень, прилади регулювання теплового потоку залежно від погодних умов можуть бути встановлені, як кінцевими споживачами послуг, на власних тепловикористальних установках, так і теплопостачальною організацією у системах, що забезпечують постачання теплового носія, тобто котельнях чи інших теплових пунктах-розподільвачах теплової енергії.

Відсутність спеціалізованих приладів регулювання теплового носія залежно від погодних умов призводить до неможливості теплопостачальної організації забезпечити виконання вимог законодавства щодо раціонального та економного використання енергоресурсів, зменшення їх втрат та зниження собівартості при здійсненні діяльності з постачання теплової енергії. Крім того, не вжиття заходів з боку теплопостачальної організації, які б спрямовувались на заощадливе використання теплового носія може призвести до ущемлення інтересів споживачів, шляхом понесення ними додаткових витрат на оплату теплового носія спожитого без належної потреби.

Як з'ясовано Відділенням у ході розгляду справи, споживачі послуг з централізованого опалення та виконавці послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій-балансоутримувачі протягом опалювального періоду 2015-2016 років були позбавлені можливості регулювати подачу теплового носія, з метою раціонального використання теплової енергії. При цьому, виходячи з матеріалів звернень та заяв, які розглядались територіальним відділенням, споживачі-мешканці багатоквартирних будинків, не маючи іншої технічної можливості, здійснювали регулювання подачі теплового носія, за допомогою теплових вентилів (запірної арматури), **саме з метою його економного використання, не допускаючи необґрунтованих витрат за умов сприятливих погодних умов.** Тобто, не маючи будь-якої іншої технічної можливості відрегулювати подачу теплового носія, споживачі змушені використовувати теплові вентиля (запірну арматуру). Такі дії споживачів послуг з централізованого опалення спрямовані на виконання вимог законодавства у сфері теплопостачання щодо раціонального використання теплової енергії та недопущення її марнотратства.

ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», вчиняючи дії з опломбування теплових вентилів (запірної арматури) у багатоквартирних будинках, обладнаних загальнобудинковими тепловими лічильниками, фактично позбавляє можливості споживачів послуг з централізованого опалення раціонально використовувати тепловий носій залежно від погодних умов. При цьому, виходячи з обставин, повідомлених споживачами у зверненнях та заявах, пов'язаних з надмірним постачанням теплового носія за сприятливих погодних умов, ОКП «МОТЕ» зі свого боку не вживає належних заходів, які були б спрямовані саме на економне використання теплового носія, про що свідчать зростання обсягів споживання теплової енергії мешканцями багатоквартирних будинків, який, в деяких випадках, не відповідав фактичним умовам зовнішнього середовища та використовувався нерационально.

Дії ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», які полягають у відкритті та опломбуванні запірних вентилів (кранів) у багатоквартирних житлових будинках, суперечать положенням законодавства у сфері теплоенергетики щодо економного та заощадливого використання енергоресурсів та призводять до вимушеного надмірного споживання теплоносія мешканцями багатоквартирних будинків. Такі дії Підприємства призводять до порушення положень законодавства, якими визначено межі експлуатаційної відповідальності виконавців послуг з централізованого опалення та виконавців послуг з утримання будинків і прибудинкових територій. Втручання у роботу внутрішньобудинкових систем опалення, без належних на те правових підстав, призводить до можливості Підприємства отримувати додаткові фінансові кошти, які оплачуються споживачами послуг з централізованого опалення за обсяги теплового носія, який споживається нераціонально.

Тобто, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», маючи зацікавленість отримувати додаткові фінансові надходження, не вживає належних заходів, спрямованих на економне використання теплової енергії мешканцями багатоквартирних будинків залежно від погодних умов навколишнього середовища.

Враховуючи, що ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» у 2015 році та у поточному періоді 2016 року на визначеному ринку є таким, що займає монопольне становище, споживачі його послуг, а саме – мешканці багатоквартирних будинків міста Миколаєва, не мають можливості вибору іншого контрагента та змушені користуватися послугами з централізованого опалення, які надаються Підприємством, бездіяльність ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», яка полягає у не вжитті заходів, спрямованих на раціональне використання теплової енергії мешканцями багатоквартирних будинків, призводить до надмірного, без фактичної потреби вимушеного споживання послуг з централізованого опалення, що у свою чергу призводить до ущемлення інтересів споживачів. Крім того, невжиття заходів з боку ОКП «МОТЕ», спрямованих на забезпечення встановлення у багатоквартирних будинках засобів регулювання, може призвести до неналежного функціонування системи опалення, а саме – одні мешканці будуть вимушені оплачувати непотрібний їм обсяг теплової енергії, а інші будуть позбавлені можливості отримати послуги з централізованого опалення, що відповідали б нормативному температурному режиму.

За умов існування значної конкуренції на ринку така поведінка ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» була б неможливою, оскільки, маючи зацікавлення продати свій товар – послуги з централізованого опалення, Підприємство вживало б заходи щодо дотримання положень законодавства у сфері тепlopостачання, яке ґрунтується на принципах заощадливого використання енергоресурсів та дотримання прав та інтересів споживачів. Виконавець послуг з централізованого опалення не вчиняв би неправомірних дій, спрямованих на нав'язування своїх послуг з метою отримання додаткової фінансової вигоди, а вживав би заходи, спрямовані на зниження втрат теплової енергії, економного використання енергоресурсів та зниження собівартості постачання теплової енергії, яка є складовою послуг з централізованого опалення. В свою чергу, за наявності значної конкуренції на ринку, споживач міг би обрати для себе іншого виконавця послуг, який дотримуватиметься вимог чинного законодавства та не допускає ущемлення його законних інтересів.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження

конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини третьої статті 13 цього Закону, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Згідно пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

Таким чином, бездіяльність ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», яка полягає у нежитті належних заходів, спрямованих на заощадливе та раціональне використання теплового носія, оптимізацію технологічних втрат теплової енергії, забезпечення належної якості послуг з централізованого опалення мешканцям багатоквартирних будинків, внаслідок чого уповноважені особи позбавленні можливості здійснювати регулювання подачі теплового носія, що призводить до вимушеного (надмірного), без фактичної потреби споживання мешканцями багатоквартирних будинків послуг з централізованого опалення та зростання витрат таких споживачів на оплату послуг, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді бездіяльності, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

На подання про попередні висновки у справі, яке було надіслано на адресу Відповідача листом від 06.07.2016 №1-292/80-935 та отримано ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» 11.07.2016, Підприємством не було надано жодних заперечень, пояснень чи будь-яких інших документів або ж інформації.

Також, не надійшло і на адресу Відділення жодних пояснень від заявників у справі, яким у відповідності до положень законодавства, було надіслано подання про попередні висновки у справі листами від 06.07.2016 №1-292/140-934 (1-11).

Водночас, у ході слухання у справі, Підприємством листом від 23.08.2016 №2369/07 було надано на адресу Відділення наступні пояснення та заперечення.

Підприємство із посиланням на положення Закону України «Про житлово-комунальні послуги» зазначає, що житлово-експлуатаційна організація є балансоутримувачем будинку, який несе відповідальність за своєчасне проведення його ремонту та утримання, у тому числі внутрішньобудинкових систем, засобів обліку та регулювання. ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» не є власником будинків, їх систем опалення, тому на думку Підприємства, питання щодо раціонального використання теплової енергії, слід розглядати за участю Департаменту житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради, житлово-експлуатаційних організацій, які впроваджують в будинках заходи з енергозбереження та обладнують їх системами регулювання.

Як зазначає ОКП «МОТЕ» раціональне, економічне використання теплової енергії та зниження витрат на послуги опалення можливо при зниженні потреб в тепловій енергії будинку для забезпечення якісного теплопостачання та реконструкції внутрішньобудинкових систем з встановленням технічного обладнання для можливості місцевого регулювання обсягів теплопостачання (**зараз регулювання здійснюється на джерелі тепла**). За поясненнями Підприємства, на даний час, споживачі послуг з централізованого опалення (квартиронаймачі, балансоутримувач) мають можливість регулювати подачу теплового носія (обсягів теплопостачання) тільки за умови дотримання Правил експлуатації теплових мереж. Так, квартиронаймачі можуть

здійснювати регулювання кранами, вентилями, регуляторами у опалювальних приладах, балансоутримувач за допомогою автоматичних регуляторів, а за їх відсутністю звужуючими пристроями (шайби, сопла). Більшість систем опалення житлових будинків запроектовано та введено в експлуатацію згідно з діючими на той час СНиП «Отопление, вентиляция и кондиционирование» (СНиП II-33-75, СНиП 2.04.05-86, СНиП 2.04.05-91) за схемою опалення з трубопроводами, обладнанням та арматурою на них для так званого квазістаціонарного гідравлічного режиму роботи системи з **циркуляцією в системі незмінної (розрахункової) кількості теплоносія та якісним регулюванням на джерелі тепла.**

Цим же листом Підприємство зауважує, що регулювання обсягів теплоспоживання **за такою схемою здійснюється не споживачем, а теплопостачальною організацією шляхом збільшення температури теплоносія** в подавальному трубопроводі системи теплопостачання при зниженні температури зовнішнього повітря та зниження її – при підвищенні температури зовнішнього повітря. Прикриття арматури на вводі системи опалення або вузлі обліку теплової енергії на таких будинках з метою зниження кількості обсягу теплоносія і зменшення теплоспоживання призводить до зниження якості опалення з припиненням циркуляції по стоякам та подальшим припиненням роботи елеваторних вузлів.

Також, ОКП «МОТЕ» вкотре було зазначено, що технічні умови, які видаються Підприємством для встановлення засобів обліку теплової енергії на існуючих системах опалення багатоквартирних будинків не передбачено вимог щодо обладнання засобами регулювання теплоспоживання, з причин неможливості встановлення таких засобів регулювання за існуючих схем централізованого опалення будинків. З набранням чинності 01.01.2014 ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування» передбачається можливість регулювання на будинковій системі опалення після розробки проекту опалення з кількісним регулюванням та демонтажем елеваторів, виконання таких робіт можливе лише при реконструкції, технічному переоснащенні, капітальному ремонту і аж ніяк під час встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії. Тобто, проведення регулювання безпосередньо на об'єкті теплоспоживання можливо лише після проведення реконструкції внутрішньобудинкових систем опалення.

Листом від 23.08.2016 №2369/07 ОКП «МОТЕ» повідомило територіальне відділення про вжиття заходів, спрямованих на надання послуг з централізованого опалення належної якості, **шляхом надання відповідних приписів для усунення виявлених недоліків (ремонт або заміну елементів систем опалення, відновлення теплоізоляції та інше).**

Також, Теплопостачальна організація вкотре зазначила, що протягом опалювального періоду 2015-2016 років, ОКП «МОТЕ» змушено було проводити заходи з примусового відкриття засувок та їх опломбування для попередження випадків зниження якості теплопостачання, яке пов'язане з втручанням в роботу будинкових систем опалення з прикриттям засувок на вузлах обліку.

Проаналізувавши вищенаведені пояснення, які вже досліджувались у ході розгляду цієї справи, Відділення не вважає їх такими, що спростовують висновки, викладені у цьому рішенні та вважає за необхідне додатково зазначити наступне.

Відповідно до пункту 1.4. Правил експлуатації теплових мереж теплові установки та мережі, що споруджуються або модернізуються, **мають відповідати проекту, національним стандартам, технічним умовам на устаткування та вимогам цих Правил.**

Як вже було зазначено, положеннями Правил №1198 вузол обліку – комплект засобів вимірювальної техніки, що занесені до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки, на основі показів яких визначається обсяг спожитої теплової енергії, **здійснюється контроль за параметрами теплоносія і налагодження режиму роботи теплового обладнання.**

Відповідно до термінів, зазначених у Правилах експлуатації теплових мереж індивідуальний тепловий пункт – тепловий пункт, із якого здійснюється теплопостачання та керування системою теплоспоживання не більше ніж однієї будівлі (споруди) або її частини.

Правила користування тепловою енергією визначають, що усі системи теплопостачання і теплоспоживання повинні бути забезпечені вузлами обліку **відповідно до затверджених технічних умов і проектів.**

Як встановлено у ході розгляду справи, системи централізованого опалення багатоквартирних будинків заявників забезпечені засобами обліку теплової енергії, які дозволяють здійснювати реєстрацію та контроль за параметрами теплового носія, тобто сукупністю термодинамічних, гідравлічних показників та кількісних параметрів теплоносія для задоволення потреб споживача у послугі з централізованого опалення належної якості. Однак, як з'ясовано Відділенням засоби обліку, які встановлені у багатоквартирних будинках споживача не забезпечують виконання іншої технічної функції, передбаченої положеннями Правил №1198, **а саме – налагодження режиму роботи теплового обладнання.**

Як зазначає, саме Підприємство наразі регулювання обсягів теплопостачання та параметрів теплового носія здійснюється на джерелі тепла, тобто на об'єкті ОКП «МОТЕ», де безпосередньо здійснюється виробництво теплової енергії.

Відділенням у ході розгляду справи з'ясовано, що при проектуванні нових та реконструкції, модернізації і технічному переоснащенні існуючих теплових мереж Підприємством мають бути враховані вимоги ДБН В.2.5-39:2008 ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ. Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі та споруди (надалі – ДБН В.2.5.-39:2008) Вимоги зазначених будівельних норм поширюються на теплові мережі (включно із системами теплопостачання, системами постачання гарячої води, спорудами та всіма супутніми конструкціями, обладнанням та спорудами теплових мереж: тепловими пунктами, насосними станціями, павільйонами, камерами, дренажними пристроями тощо), які транспортують гарячу воду з робочою температурою не більше 200°C і робочим тиском не більше 2,5 МПа та водяну пару (включно з конденсатом водяної пари) з робочою температурою не більше 440°C і робочим тиском не більше 6,3 МПа **від вихідної запірної арматури колекторів джерел теплової енергії (зовнішніх стін джерел теплової енергії) до вхідної запірної арматури (вузлів введів) споживачів.**

Відповідно до пункту 9.8.1. ДБН В.2.5.-39:2008 розрізняють наступні способи регулювання:

- центральне, що здійснюють на джерелі теплопостачання;
- групове - в центральному тепловому пункті (ЦТП);
- індивідуальне - в індивідуальних теплових пунктах (ІТП) споживачів;
- місцеве - безпосередньо на приладах споживання теплової енергії.

Як правило, місцеве, індивідуальне та групове регулювання застосовують на доповнення до центрального.

Крім того, положення пункту 9.8.2. ДБН В.2.5.-39:2008 виділяють регулювання за параметрами та витратами теплоносія, а саме:

- **якісне, що досягають шляхом зміни температури теплоносія за постійної його витрати;**
- кількісне, яке забезпечують шляхом зміни кількості теплоносія за постійної його температури;
- центральне якісно-кількісне за спільним навантаженням опалення, вентиляції та гарячого водопостачання - шляхом регулювання на джерелі теплової енергії як температури, так і витрати мережної води.

Виходячи з вищенаведених положень, а також обставин, встановлених у справі, ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» здійснює централізоване якісне регулювання параметрів теплового носія.

При цьому слід наголосити, що положення пункту 9.8.3. ДБН В.2.5.-39:2008 **чітко визначають, що на абонентському вводі теплової мережі слід забезпечувати регулювання теплового потоку системи опалення за погодними умовами.**

А вимоги пункту 16.2. ДБН В.2.5.-39:2008 передбачають, що у теплових пунктах повинно бути розташоване обладнання, арматура, прилади контролю, керування та автоматизації, за допомогою яких здійснюють, зокрема, регулювання температури теплоносія за погодними умовами.

Крім того, відповідно до пункту 17.13. ДБН В.2.5.-39:2008 автоматизація теплового пункту повинна забезпечувати, у тому числі, **регулювання витрати теплової енергії в системі опалення і обмеження максимальної витрати мережної води у споживача.**

Відповідно до пункту 3.44 ДБН В.2.5.-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування **регулятор теплового потоку за погодними умовами** – це комплекс автоматичного обладнання, у якому електронний регулятор температури коригує температуру теплоносія на вході в систему тепло споживання залежно від погодних умов за допомогою регулювального клапана з електроприводом згідно з вихідними сигналами від наступних датчиків: температури зовнішнього повітря; температури теплоносія на вході в систему; температури внутрішнього повітря у будівлях (приміщеннях) зі змінним тепловим режимом; температури зворотного теплоносія (опційно); швидкості вітру (опційно) тощо.

Згідно пункту 6.1.10 зазначених будівельних норм приєднання системи водяного опалення (у тому числі фонові та чергові) будівлі (квартири при індивідуальному опаленні) будь-якого класу енергоефективності слід здійснювати з автоматичним регулюванням теплового потоку, залежним від погодних умов, якщо таке регулювання не передбачене у джерелі. **При централізованому теплопостачанні згідно з ДБН В.2.5-39 кожен індивідуальний тепловий пункт (ТП) повинен мати автоматичне регулювання теплового потоку, залежне від погодних умов.**

Таким чином, вимоги нормативних документів та положення законодавства передбачають здійснення індивідуального регулювання параметрів теплового носія з використанням автоматичних пристроїв, які дозволяють регулювати параметри теплового носія залежно від погодних умов. Здійснюючи господарську діяльність з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку теплової енергії, ОКП «МОТЕ» має дотримуватись положень чинного законодавства та враховувати вимоги нормативних документів. Так, у виданих технічних умовах мають бути передбачені вимоги щодо забезпечення основних функціональних завдань засобів обліку теплової енергії, у тому числі налагодження режиму роботи теплового обладнання споживача.

Як з'ясовано Відділенням у ході розгляду справи, технічні умови, які видавались Підприємством, не передбачали обов'язкових вимог щодо встановлення засобів автоматичного регулювання, а лише містили положення, які вказували про передбачення місця для встановлення таких засобів в майбутньому. При цьому, Підприємством не було надано жодних рекомендацій або ж роз'яснень щодо необхідності встановлення таких засобів, з метою повного забезпечення цільового призначення вузлів обліку теплової енергії, а саме – можливості налагодження роботи системи централізованого опалення.

Відповідач у своїх поясненнях посиляється на необхідність проведення реконструкції всієї системи опалення з метою забезпечення кількісного регулювання теплоспоживання. Однак, Відділення зауважує, що положення законодавства передбачають відображення у технічних умовах вимог щодо автоматичних регулювальних приладів, не встановлюючи при цьому жодних обмежень щодо неможливості здійснення тих чи інших заходів. Тобто, при видачі технічних умов Підприємством мали бути висунуті визначені законодавством вимоги щодо розробки

проекту по встановленню засобів обліку, а у разі неможливості, за існуючої схеми тепlopостачання забезпечити автоматичне регулювання теплоспоживання, внести відповідні рекомендації або ж роз'яснення щодо необхідності внесення змін (реконструкції, переобладнання) до системи централізованого опалення будинку.

Посилання Підприємства на можливість здійснення балансоутримувачем мереж регулювання за допомогою звужуючих пристроїв (шайб, сопел) не є належною альтернативою забезпеченню автоматичного регулювання, оскільки не дозволяє налагодити роботу системи опалення залежно від постійних змін погодних умов. Звужуючі пристрої дозволяють забезпечити рівномірне розподіл і постачання теплового носія, не змінюючи при цьому його параметри.

Аналогічним чином використання приладів для регулювання тепловіддачі, які встановлені на опалювальних приладах споживачів, не може забезпечити зміну коригування параметрів теплового носія у відповідності до проектних значень.

Водночас, Відділення погоджується з доводами Відповідача щодо обов'язку балансоутримувача здійснювати належну експлуатацію власних теплових мереж та вживати зі свого боку заходи, спрямовані на раціональне використання теплової енергії. Однак, Відділення зауважує, що суб'єкти господарювання, на балансі яких перебувають внутрішньобудинкові системи, не маючи можливості здійснити регулювання теплоспоживання, не можуть в повній мірі забезпечити економне використання теплової енергії.

Крім того, Відділення звертає увагу, що обраний Відповідачем спосіб, а саме опломбування засувки на вузлах обліку, є неправомірним, що підтверджено також позицією Держенергонагляду у Миколаївській області. Намагання споживачів самостійно здійснити регулювання подачі теплового носія лише підтверджує невжиття з боку Підприємства всіх належних заходів, які б забезпечили раціональне використання теплової енергії. Існуюча схема забезпечення споживачів теплової енергії не дозволяє здійснити ефективне налагодження роботи системи централізованого опалення та раціональне використання теплової енергії.

Стосовно вжиття заходів ОКП «МОТЕ», спрямованих на надання послуг належної якості, у вигляді надсилання на адресу балансоутримувачів приписів для усунення недоліків у роботі системи опалення, Відділення зауважує, що в умовах відсутності засобів регулювання, їх виконання не дозволяє ефективно відрегулювати роботу системи опалення. Зазначене було з'ясовано під час аналізу обставин, пов'язаних з наданням послуг з централізованого опалення у будинку за адресою: м. Миколаїв, вул. 12 Повздовжня, 47А.

Таким чином, наведені Відповідачем пояснення лише підтверджують обставини, встановлені у справі, та дозволяють дійти висновку, що за існуючих умов надання послуг з централізованого опалення, ОКП «МОТЕ», як монопольне утворення, має можливість самостійно визначати об'єми наданої споживачу послуги з централізованого опалення, її кількісні та якісні параметри, без урахування потреби споживача у тому чи іншому обсязі послуг.

За вчинення порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», відповідно до абзацу другої частини першої, абзацу другої частини другої статті 52 цього Закону органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на суб'єктів господарювання – юридичних осіб у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Відповідно до інформації, наданої ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» листом від 18.05.2016 №1594/07, розмір чистого доходу (виручки) від реалізації продукції

ОКП "МОТЕ" за 2015 рік становив («інформація з обмеженим доступом») (без ПДВ). При цьому, згідно інформації, наданої Підприємством цим же листом, розмір доходу від надання послуг з централізованого опалення населенню у 2015 році становив («інформація з обмеженим доступом»)

При визначенні розміру штрафу враховані наступні обставини, зокрема:

- відповідач раніше притягувався до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- відповідачем не визнано факту вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке розглядається у даній справі;
- порушення, яке розглядалось у даній справі торкається широкого кола споживачів міста Миколаєва.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, зі змінами і доповненнями, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 №90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) із змінами і доповненнями, адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати обласне комунальне підприємство "Миколаївоблтеплоенерго", код ЄДРПОУ 31319242 (юридична адреса: 54034, м. Миколаїв, вул. Миколаївська, 5А) таким, що у 2015 році та у поточному періоді 2016 року у територіальних межах міста Миколаєва Миколаївської області, де розташовані мережі, що належать або використовуються (експлуатуються) ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), займає монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення населенню, як таке, що не має на цьому ринку жодного конкурента.

2. Визнати бездіяльність обласного комунального підприємства "Миколаївоблтеплоенерго", яка полягає у невжитті належних заходів, спрямованих на заощадливе та раціональне використання теплового носія, оптимізацію технологічних втрат теплової енергії, забезпечення належної якості послуг з централізованого опалення мешканцям багатоквартирних будинків, внаслідок чого уповноважені особи позбавленні можливості здійснювати регулювання подачі теплового носія, що призводить до вимушеного (надмірного), без фактичної потреби, споживання мешканцями багатоквартирних будинків послуг з централізованого опалення та зростання витрат таких споживачів на оплату послуг, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді бездіяльності, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення, вказаного в пункті 2 цього рішення, накласти на обласне комунальне підприємство "Миколаївоблтеплоенерго" штраф відповідно до абзацу другої частини другої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції" в розмір 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати обласне комунальне підприємство "Миколаївоблтеплоенерго" усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладеного в пункті 2 цього рішення, шляхом забезпечення розпломбування теплових засувок у системах централізованого опалення багатоквартирних будинків міста Миколаєва, в яких ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" здійснюється постачання теплової енергії, у двомісячний термін з дня одержання цього рішення, про що повідомити територіальне відділення.

5. Зобов'язати обласне комунальне підприємство "Миколаївоблтеплоенерго" усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладеного в пункті 2 цього рішення, шляхом внесення у відповідності до положень чинного законодавства відповідних коригувань, роз'яснень, рекомендацій, пропозицій до раніше виданих та реалізованих на дату прийняття цього рішення технічних умов на встановлення засобів обліку теплової енергії, спрямованих на забезпечення технічної можливості уповноважених осіб здійснювати регулювання роботи системи опалення багатоквартирних будинків з метою ефективного та раціонального використання теплової енергії та для забезпечення споживачів послугами з централізованого опалення належної якості. Про внесення зазначених змін повідомити замовників раніше виданих технічних умов та територіальне відділення у двомісячний термін з дня отримання цього рішення.

6. Зобов'язати обласне комунальне підприємство "Миколаївоблтеплоенерго" припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладене в пункті 2 цього рішення, шляхом дотримання у майбутньому вимог чинного законодавства, зокрема з урахуванням положень, які стосуються врахування вимог щодо забезпечення систем централізованого опалення у багатоквартирних будинках засобами регулювання параметрів теплового носія, при видачі технічних умов.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу необхідно надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України може бути оскаржено до господарського суду Миколаївської області у двомісячний строк з дня його одержання.

Особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведеного у даному рішенні, можуть звернутися до господарського суду із заявою про її відшкодування у порядку, передбаченому статтею 55 Закону України "Про захист економічної конкуренції".

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко